

Cena 1'50 din

Edinost

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopalniška ul. 6 - Tel. 25-67 - Izhaja vsako soboto
Volja letno 56 din, polletno 18 din, četrtletno 9 din, za inozemstvo letno 50 din
Rokopisi so ne vračajo - Pošt. čk. rač. 11.787 Mariborske tiskarne d. d. Maribor
Oglasi po ceniku

Vreme
od sobote do sobote

(Napoved od 11. do 18. junija)

V severnih kakor tudi južnih predelih Slovenije bo De nadalje vladalo sedanje ustaljenje vreme z lepimi in sončnimi dnevi. Toplotne razmere se bodo spremenile v toliko, da bo temperatura deloma še porasla. Med tednom pa se obetajo krajevne pooblačitve z možnostjo padavin. Tudi niso izključeni ponovni krajevni nalivi in nevihte. Na splošno pa stalno vreme.

Bodimo zdrav in trezen narod Prošnja uprave

Pretrajljive številke o našem alkoholizmu — Nikar samo ne „pridgajmo“, ampak dajmo zgled — Politika in alkoholizem

Za nami je teden borbe proti alkoholizmu. Upajmo, da je ta letošnji teden prinesel mnogo, mnogo uspeha ter mnogim in mnogim dopovedal, kako zločinski in zahrbtno nas uničuje alkohol. Bog daj, da niso bile zaman vse lepe besede, vsa predavanja in vsa prizadevanja.

Številke in statistike o takozvanem alkoholnem vprašanju v Sloveniji so naravnost pretresljive, enako kot številke o socialnih razmerah šolskih otrok, ki smo jih objavili v prejšnji številki.

Alkoholizacija Slovenije je 70odstotna. Od 95 odstotkov naše šolske mladine je lani uživalo alkoholne pijače 67 odstotkov, otrok pijancev je 6.23 odstotka, 64.34 odstotka nosečih mater pije alkoholne pijače, 34.77 odstotka dojenčkom dajejo piti opojne pijače. Od 10.848 pijancev v Sloveniji je 6.807 družinskih očetov, izmed katerih je 93 odstotkov gnojnno slabo stoječih, ki pa imajo skupno 31.690 otrok.

Od vseh otrok, ki so v šolskem letu 1936-37. obiskovali nižjo osnovno šolo, jih je zaostalo 21 odstotkov, med tem ko jih je v višji osnovni šoli zaostalo 11 odstotkov. Primerjajte šolske uspehe v vinorodnih z uspehi v nevinorodnih krajih; najlepše uspehe najdete v nevinorodnih krajih. Dejstvo je, da so nepovoljni

šolski uspehi največji tam, kjer je možnost vpliva alkohola na mladino največja.

Ob letošnjem protialkoholnem tednu je bilo slišati kopicico najrazličnejših naukov in kajpada tudi vzrokov, zakaj da je pri nas alkoholizem tako strašno razširjen. Na eno pa se je ob tej priliki pozabilo, kar lahko imenujemo: politika in alkoholizem. Ob vsakokratni volivni kampaniji, pa tudi na shodih in zborovanjih velja za zelo dober in desetletja preizkušen politični in strankarski recept takozvana »politična pijača«, ki jo delijo in plačujejo tisti, ki so na stvari zainteresirani. »Da bo narod vesel in razigran«, tako pravijo agentje in agitatorji in dajejo za pijačo, »da kar teče raz mize«. Narod pa pije, je vesel, se smeje in vriska in potem seveda tudi voli temu primerno, za zahvalo in dobroto, ki jo je bil deležen v obliki pijače in včasih tudi gulaža. To politično alkoholiziranje naroda se vrši na Slovenskem že desetletja in se venomer in znova ponavlja ob vsaki priliki. Če je to zdrava in moralna politična vzgoja naroda, o tem se marsikdo resno vprašuje. Podoba pa je, da naši najbolj odgovorni ljudje v tej smeri ničesar ne ukrenejo, nego oni so pač veseli volivnih uspehov, veseli, ko jim narod na shodih ob vnu-

pliska in pritrjuje, ko bi jim sicer menda ne pritrjeval, če bi bila stvar brez alkohola. To ni zdrava politika. To je vsega obsojanja vredna politika. Narod pa te politike ni kriv. Krivi so je oni gospodje, ki se vrtikajo v politiko in pri tem poslu uporabljajo vsa sredstva, ki so jim v rokah. Taka politika je zločin nad zdravjem naroda in najširših plasti. S tako alkoholno politiko je treba končati čimprej. Ljudstvo pa naj v svojem lastnem interesu nažene vse tiste sladke agitatorje in gonjače, ki ponujajo narodu pijače, zato da narod potem voli njih gospodarje, ki ne štedijo z denarjem, kadar gre »za narod«.

Druga stvar, ki jo je treba še omeniti, je pa v tem, da je gospoda tudi letos dajala narodu silno mnogo lepih nasvetov in pobud, kako naj bo narod trezen in kako ima bodočnost le trezen in zdrav narod. Lepo. Toda to je ena plat zvona. Naša inteligenca naj tudi z dejanji dokazuje, da ji je res kaj na tem, da ne dela samo humbuga ter da navadno potem take treznostne shode »zalije« in »zakroka«. Kako pa naj narod potem verjame takim svetovalcem, kako naj se ob njih uči in vzgleduje? In zopet moramo tudi ob tej priliki nasloviti naš star apel: besede in dejanja!

Pomanjkanje sladkorja

Zahtevamo takojšnji uvoz za enkrat tisoč vagonov kristalnega sladkorja brez carine

Sladkorni baroni si mnogo dovoljujejo. Kako si iz nas delajo norce. Kaj kmet, ki prideluje sladkorno peso! Kaj potrošnik, ki tim dobavlja sladkor! Kaj država, ki pobiraš trošarino na naše izdelke in jemlje celo davek od nas! Kaj vas vse vkup to briga, kako mi delamo? Ti kmet smeš samo toliko in toliko sladkorne pese pridelati ter samo toliko in toliko za svoj pridelek dobiti. Ti potrošnik moraš plačati za kakovost si sladkorja, ki jo mi določimo, ceno, ki jo mi predpišemo. Ti država imaš itak prekomeren delež od naših proizvodov v obliki trošarine, no, povrh pa ti še odrajtujemo nekaj davka. Vi vsi molčite! Glavno je, da ne bodo naši delničarji prikrajšani. Med njimi so vendar usmiljenja vredni ljudje, ki se niso nikoli učili kaj delati. Zato ne morejo delati, so »brezposelni« in si torej ne morejo kruha slušiti z delom, ker sploh nobenega d'ne ne poznajo. Takim revežem je treba izdatno pomagati. Zato smo si izr'li sladkorni tovarne. Vse za — samopomoč, odnosno samo za sebe. Kaj — »obče dobro«! Sladko robo že spravimo v denar, ki so ga resnično drugi krvavo zasluožili. Nekaj delavskih otrok pa zopet pošljemo na morje na počitnice...

se ti bodo sline cedile po njem, ko ga bo še bolj »primanjkovalo«! Zadovoljen boš, če ga bo sploh mogel dobiti. In to je tisto, kar želijo plemeniti sladkorni delničarji: da bi bili lačni ljudje že vendar enkrat bolj zadovoljni. Ne — bolj siti.

Binkoštni prazniki na Slovaškem Hodža porazil patra Hlinko

DR. MILAN HODŽA

Za binkoštno praznike je bilo silno živahno na Slovaškem. Za nedeljo je slovaška klerikalna stranka sklicala v Bratislavo zborovanje z namenom, da ob tej priliki razloži svoj avtonomistični načrt. Zborovanje se je resda vršilo. Bilo pa je za slovaške klerikalce in za monsignorja Hlinko strahovit poraz. Na zborovanje je namreč prišlo le malo ljudi. Hlinka za to priliko, misleč, da bo na njegov poziv ves slovaški narod prihrumel v Bratislavo, povabil tudi tuje časnikarje, ki naj potem vsemu svetu oznanijo, kako da je na Slovaškem. Pa so bili z njim vred razočarani. — Naslednji dan, na binkoštni pondeljek, pa je imela zborovanje slovaška agrarna stranka pod vodstvom njenega ministrskega predsednika dr. Milana Hodže. Tega zborovanja se je udeležilo nad 100.000 oseb ter se je razvilo v veličastno manifestacijo za samostojnost in nedeljivost češkoslovaške republike. Na tem zborovanju je imel velik govor dr.

Za krušnim zrnjem, zlasti za pšenico, sledi zdaj sladkor. O, ti sladka beseda! Za nas, ki nas prijema ob takih razmerah gnev, samo beseda poželjenja.

Najdalje v 24 urah se da tudi ta stvar urediti: Odstranite vse obmejne zapave za uvoz za enkrat tisoč vagonov samo kristalnega sladkorja — brez carine! Pa bomo takoj imeli dovolj in celo mnogo cenejšega sladkorja za naše revne domove, čeprav doseđanja velika trošarina tudi na uvoženi sladkor ostane.

Sotiski.

NA OGLED

pošljamo občasno samo dve zaporedni številki s poštno položnico (čekom), ki jih ni treba vračati.

KDOR ŽELI NAROČITI »EDINOST«, KI JO JE DOBIL NA OGLED,

naj izvoli nakazati naročnino takoj, da prispe sporočilo o nakazilu semkaj najkasneje 5 dni po prejemu prvih številki na ogled, in sicer vselej po možnosti ob enem vsaj za 6 mesecev (18 dinarjev) ali najmanj za 3 mesece (9 dinarjev), pozneje pa redno po mogočnosti vnaprej.

DOSEDANJE PREJEMNIKE LISTA,

ki ne bodo poravnali naročnine pravočasno, bomo morali črtati. Naročniki iz mariborskega poštnega okolja lahko plačujejo naročnino osebno upravi.

KDOR LIST VRNE,

ker ga ne more ali noče naročiti, naj se pri besedah »Ne sprejemam, nazaj!« svojeručno podpisuje, ker so nam doslej vračali neke izvode tudi brez vednosti naslovnika.

Napačno je mnenje, da je naš tednik nekakšen naslednik bivšega tednika »Neodvisnost«.

»EDINOST« JE NOV IN SAMOSTALEN TEDNIK.

Razpošljamo položnice poštnege čekovnega računa št. 11.787 »Mariborske tiskarne d. d. Maribor« s priložnim na srednjem delu (sporočilu) zgoraj: »Edinost«. Kdor položnico izgubi, lahko dobi pri vsaki pošti goliico (blanket) položnice za 25 par, ki jo je treba samo ustrezno izpolniti.

VAZNO JE:

lahko čitljivo ime in popoln naslov z navedbo pošte naročnika; potem pa: vsako spremembo naslova je treba takoj javiti z navedbo morebitne nove in prejšnje pošte.

PRIDOBIVAJTE NOVE NAROČNIKE! NE ZAVRZITE NOBENE POLOŽNICE! TO JE NAŠA PROŠNJA.

ki jo blagovolite upoštevati!

UPRAVA »EDINOSTI«, Maribor, Kopalniška ulica 6.

pričela razdeljevati Romunija tudi v upravnem oziru, in sicer nekako po vzorcu naših banovin.

Bojkot napadalcev in izzivačev

Zveza vsega angleškega združništva je na svojem letnem kongresu pretekli teden v Scarborough izdala obsežno resolucijo, ki poziva vse zadrugarje na svetu, naj se postavijo v vrste borcev za človečanske pravice in za svetovni mir. Posebno pa v tem pozivu naglašajo angleški zadrugarji, da razni apeli in resolucije nič ne zaležejo pri nekaterih narodih, ki čedalje bolj kažejo nagnjenje pognati ves svet v krvavo klanje (koga tu mislijo angleški zadrugarji, ni težko uganiti), nego da je treba učinkovitejših sredstev. Zato pozivajo vse svoje člane, naj pričnejo takoj bojkotirati (zavračati) vsako bl'go, ki pride iz držav in od narodov, ki večno zživajo vojno nevarnost. — Ta ukrep angleškega združništva je značilen in je treba pozdraviti. Kaj pravi k temu slovensko združništvo?

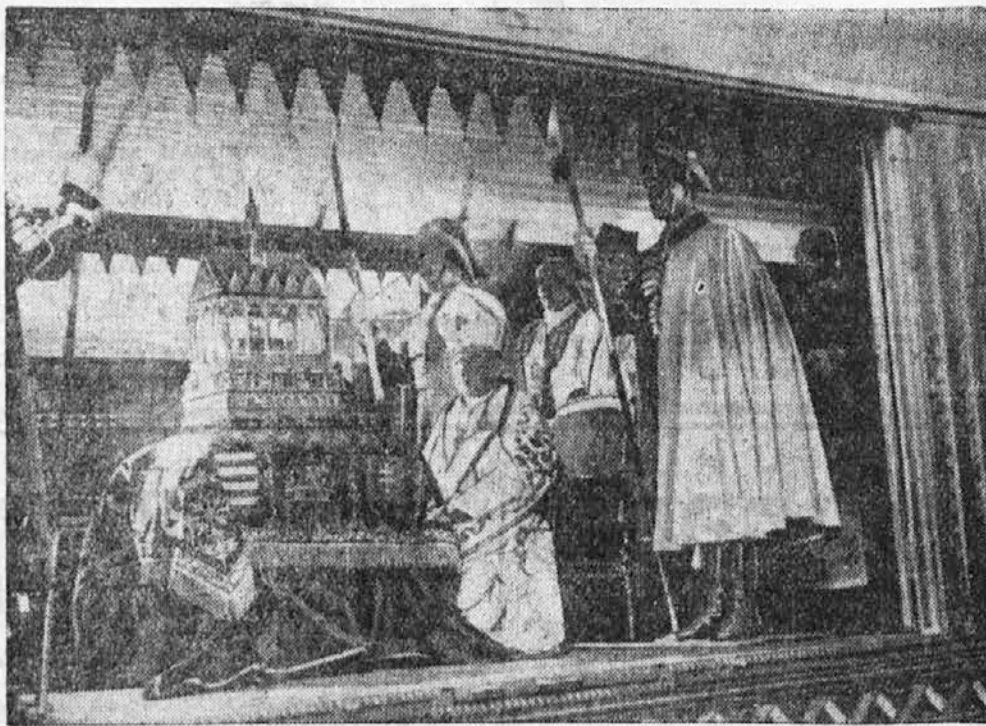
Velesajem v Ljubljani

Preteklo soboto je bil v Ljubljani stvorjen vsakoletni velesajem, ki je pravcata revija zlasti našega slovenskega gospodarstva. Škoda, da je na vsakem velesajemu tako malenkostno zastopana naša najvažnejša gospodarska panoga: kmetijstvo. Vendar pa tudi tak, kakršen je, nudi velesajem vsakomur vpogled v našo gospodarsko pridnost in naprednost ter lahko rečemo iznajdljivost.

Posebna novost letošnjega velesajma e takozvana razstava cest, ki dovolj nazorno vpije po čimprejšnjem izboljšanju. Novost je tudi razstava francoske knjige, ki ji želimo mnogo uspeha, zlasti še zato, ker vidimo po naših knjigarnah malone samo nemške knjige, četudi se ob vsaki priliki tako radi pobahamo s francoskim prijateljstvom. Besede in dejanja!

Velesajem je prav dobro obiskan. Posetili so ga tudi odlični gostje. Preteklo sredo celo Nj. Vis. knez-namestnik Pavle, ki se je o velesajmu izrazil zelo pohvalno.

Prejemniki, dolžniki »Edinosti« morajo naročnino takoj nakazati, ali pa današnje številko vrniti, da jih črtamo! Čital »Prošnja uprave« zgoraj!

Steklen železniški voz, ki ga vozijo na Madžarskem iz kraja v kraj. V njem je na poseben način spravljena roka madžarskega kralja Štefana, ki je pred 900 leti vladal Madžarom in takrat uvedel na Madžarskem katoliško vero. Ob proslavi te 900 letnice ljudstvu na svečan način razkazujejo to relikvijo nekdanjega madžarskega kralja.

7 dni

domačih vesti

* **Prodaja hmelja bo omejena.** Te dni je v Pragi zasedal srednjeevropski urad za hmelj. Na zasedanju so razpravljali predvsem o omejitvi prodaje hmelja, da bi se tako prodaja spravila v sklad s porabo. Zastopniki Jugoslavije, Češko-slovaške in Poljske so pristali na to, da se prodaja hmelja v omenjenih državah omeji za 30%, nato pa omeji tudi pridelovanje.

* **V Nemčijo se bo lahko izvažalo vino.** O priliki jugoslovnsko-nemških trgovinskih pogajanj v Berlinu je bil dosežen sporazum o jugoslovnskih izvoznih kontingentih za Nemčijo. Med drugim je Nemčija dovolila Jugoslaviji uvozni kontingent 800.000 hl vina, od česar odpade ena tretjina (50.000 hl) na uvoz vina iz Štajerske.

* **Sprejemni izpiti na drž. klasični gimnaziji v Mariboru** bodo v soboto, dne 25. junija ob 8. uri. — Prošnje, kolkovane z 10 din, je predložiti do 23. t. m.; priložiti je rojstni list in izpričevalo o dovršeni ljudski šoli. K izpitu smejo letniki 1925, 1926, 1927 in 1928. Izpiti so samo v juniju. — Ravnateljstvo.

* **Vsi oškodovanci Glavne privredne zadruge r. z. z. o. z. v Mariboru** (Tattenbachova ul. 2-1.) se pozivajo, da se takoj prijavijo najbližji orožniški postaji ali policiji ter naj priglasi svojo škodo. Stranke naj navedejo, ali so pristopile k Glavni privredni zadrugi neposredno, od nosno ali so bile prevzete od kake druge sorodne zavarovalne družbe. Stranke naj navedejo, koliko so izplačale na pristopnini, na premijah in drugih stroških ter naj svoja izplačila morebiti podkrepijo z odrezki poštinih nakaznic.

* **Va binškošni ponedeljek** so v Št. Ilju svečano proslavili 150letnico prve šentiljske šole. Tej proslavi je bila pridružena tudi proslava 70letnice slovenske šole v Št. Ilju in pa proslava 20letnice osvobojenja.

* **Čevljarški obrtniki** so imeli pretekli teden za binškošne praznike v Beogradu veliko zborovanje, katerega se je udeležilo mnogo zastopnikov iz cele države. Na zborovanju so razpravljali o težavnem položaju čevljarške obrti v naši državi, ki živi ponekod v naravnost obupnem položaju. Ob tej priliki so izdali posebno spomenico, v kateri med drugim tudi povdarjajo škodljivost gumijaste obutve, ki se zadnji čas širi in ponuja. Spomenico s svojimi zahtevami so poslali mednarodnim činiteljem.

* **Beograjsko letalsko razstavo** je obiskala tudi večja skupina italijanskih letalcev, ki so izvajali na beograjskem letališču zelo drzne vaje, tako, da je Beograjcčanom, ki so bili zelo navdušeni, kar čapa zastajala.

* **V Savo** je bil v Beogradu svečano spuščen velik nov ponton za beograjsko pristanišče. Ponton tehtal 168 ton.

* **Požar** je pred dnevi upepelil hišo in čarila v Vrnskem.

* **Gospodarska poslopja** kmeta Franca * **Za novega divizijskega poveljnika** v Ljubljani je bil imenovan div. general Djordje Lukic.

* **Prizad** je po zadnjih žitnih dogodkih objavil, da bo kupal samo pšenico letošnje žetve.

* **V Murski Soboti** je bilo 1. junija svečano otvorjeno novo okrožno sodišče.

Predvolivno razmišljanje

O zmožnostih narodovega zastopnika

V »Edinosti« št. 16. od 28. maja t. l. smo načeli vprašanje priprav na nove volitve. Obljubili smo ob tisti priliki o zadevi še razpravljati. Danes bi radi spregovorili o zmožnostih narodovega zastopnika. Pod besedo »narodni zastopnik« si predstavljamo naše »narodne očete«, katerekoli vrste: člane občinskih, krajevnih šolskih, cestnih i. sl. odborov, člane banov. sveta, nar. poslance, senatorje, skratka: vse takšne javne funkcionarje v narodnem življenju, ki so postavljeni (voljeni) od naroda, da za gotovo dobo v državnem aparatu izražajo njegovo voljo.

Kdo je zmožen, ali: kdo ima potrebno zmožnost? Ne bomo izgubljali mnogo besed! Zmožen je tisti, ki razume; zakaj ali čemu je izvoljen; kateri so pravi interesi ljudstva; katerega pot za doseg ciljev je najbolj prava in na mestu; kako to pot poiskati in hoditi, da ne bo noben sloj iz narodovega občestva oškodovan, niti privilegirani; s katerimi sredstvi ščititi narodne pravice; na kakšen način si bo znal ohraniti narodno zaupanje.

Kaj pa vidimo v življenju našega naroda? »Vodijo« ga od občin do najvišjih vrhov ljudje, ki imajo večinoma bore malo zmožnosti. Zato stoji vse naše politično življenje v frazah papirnatih dvobojev »vodilnega« časopisja: politični generali uganjajo svoj »poklic«, da se politični vazali in oprede ter valpti in kaplarji na »terenu bore«. »Poklicne« rešujejo probleme, ali smo trije, ali en narod, ali smo separatisti ali unitaristi, »idealisti« v mestih in vaseh, v podrobnem pa bijejo ta boj naprej, medtem ko sami slabo plačani kot uradniki ali javni nameščenci stradajo in ob njih ž njimi vred izgledovan narod, kmet, delavec, obrtnik, nisar, umetnik itd. dan za dnem bolj in bolj zadržava ob nezabeljenih žgancih ali neslanem krompirju pas. Nič zato, ako preplavlja Mura bogata polja ali jeml'no vodeni ob Sotli že zadnji up na skorjico kruha, o čemer smo ne dolgo tega čitali. Nič zato, da se sramujemo izgaranih cest ali da jemlje naše ljudi in železnice vrage itd. itd. — — — ne, mi se gremo »raubarje in žandarje«, ali smo trije ali en narod, separatisti ali unitaristi. Boriti se za to, namreč za pravice, ki smo jih bili prinesli že kot dejstvo iz časov pred Zedinjenjem? Je kot samo ob sebi umevna stvar? Smešno! Na vse te boje, na separatizem in unitarizem, narod še . . . ne! Zato, ker je pretveza nezmožnih ljudi. Proklete vse eno je, ali sem Franc ali Marko; vprašanje zadovoljstva in pozitivnega stanja je: ali sem lačen ali sit, ali se redim ali pa še tisto uborno kožo, ki mi visi na ramenih, trgajo z me. Z drugo

* **Banovinska poklicna posvetovalnica.** Službeni list je objavil naredbo o ustanovitvi banovinske poklicne posvetovalnice. Namen te posvetovalnice je svetovanje pri izbiri poklica za življenje.

* **Na binškošno nedeljo** je slovenska katoliška mladina zelo svečano sprejela v Ljubljani ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinoviča, ki je prišel na kongres za ceste in pa na velesesem.

* **Ljubljanska anketa o našem kmetijstvu.** Na pobudo Kmetijske zbornice je bila v Ljubljani širša anketa o raznih gospodarskih in socialnih vprašanjih naravnega kmetijstva. Anketa je pokazala, da

Par besed o politični morali

V zadnjem času beležimo v naši državi pojave, ki nas navdajajo s skrbjo za nadaljnji razvoj našega notranjepolitičnega življenja. Gre za pojave, ki zgovorno dokazujejo, da še nismo zreli za kako 100%no demokracijo, ker nam ponekod reš še primanjkuje najpriprostejših pojmov o političnih svobodah sploh. V neki vasi okraja Pisarovina so se imele pred kratkim vršiti občinske volitve. Neke politična stranka, ki ima tamkaj malone vse prebivalstvo v svojem taboru, pa je bila v dotični vasi razdeljena v lokalno »večino« in »manjšino«. Človek bi pričakoval, da se bodo kljub lokalno-politični razdvojenosti »večinci« in »manjšinci« borili zmerno za županski stolček, kakor to dolikuje pristašem ene in iste stranke. Manjšina je razvila na začudenje večine naravnost nepopisen teror, ker je večina — vložila svojo kandidaturo — sto! Sijajno »demokracično« pojmovanje politične svobode! Toda strahovanje je doseglo svoj višek, ko je manjšina — ščanov večini pokosila — žito . . . Kmetje so torej kljub pripadnosti eni stranki uničili svojim sonarodnjakom rastoči kruh, ker so izgubili v presoji političnih možnosti vsako razsodnost. Kronika je beležila slične slučaje tudi od drugod, kjer je v navadi izpodrezovanje vinskih trt trt kot politično dokazilno sredstvo. Drugod so že pošiljali rdečega petelina na

strehe političnih nasprotnikov, da bi jim na ta način pokazali svojo moč. Zelo priljubeno je tudi sredstvo gospodarskega bojkota, ki ga ponekod radi uporabljajo napram trgovcem. Sami žalostni pojavi, ki dokazujejo samo našo nezrelost.

V borbi za pravo demokracijo — lazi-demokracije nam itak ne manjka — se takih sredstev narod ne sme posluževati, če hoče izvojevati pravo odločanje o svoji lastni usodi. Politična svoboda zahteva zrelih, razsodnih in pametnih ljudi, ne more pa biti igrača v rokah posameznih fanatikov in pohlevnih norcev, ki morejo v usodnih trenutkih izgubiti svojo razsodnost.

Prva naloga poklicanih političnih voditeljev je torej borba proti podivjanosti, ki jo vidimo na vseh koncih in krajih. — Tako je torej z našo duhovno pripravljenostjo za demokracijo! Nauk, ki iz tega sledi, pa je, pojdimo vase in poskusimo živeti tako, kakor zahteva pravilno pojmovana demokracija, ki ne pozna samo pravic, nego tudi dolžnosti. Le tedaj, če bomo povsod v državi znali varovati ugled in dostojanstvo političnega prepričanja — lastnega kakor nasprotnega — bomo lahko ustvarili najpotrebnejše pogoje za razmah spečih političnih sil našega naroda.

besedo: stvar zmožnosti je, da vem, kaj je moje delo!

Trkajo se na prsa, povdarjajo svoje zmožnosti tudi tisti mali ljudje, ki sta jih bogve kateri slučaj ali katere navada »porinila« do odgovornega mesta, kjer zastopajo mnenje, da je le v tem njih »poslanstvo«, da plača narod čim manj davka. Tak »zastopnik« je n. pr. proti popravilu ceste, ki bi narodnim svrham odlično služila, ako bi bila popravljena — toda je »proti«, ker bi popravilo »koštalo«. Jasno, da se samo od sebe nič ne popravi! Ali: zastopnik je proti, da bi prekrili na vaški šoli streho z dobro opeko, ker bi »preveč« koštalo. Nič zato, da lije na tramovje in pod. Zdaj bi veljalo par sto dinarjev, čez nekaj let bo premalo težkih tisočakov, popravilo pa nujno kot kaj. Takšni narodni zastopniki resda trenutno »koristijo«, toda njih »korist« je za žep davkoplačevalcev peklenko nevarna. Ali bomo takšnemu zastopniku priznali zmožnost? Presodite, ljubi čitatelji, sami! Ampak s kakšno jalovo zmožnostjo uganjajo ljudje pri nas politiko!

Kongres za ceste v Ljubljani

Veliki načrti za nove in sodobne ceste

Pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kneznamestnika je bil v Ljubljani tridnevni kongres za ceste, ki je bil zaključen na binškošno nedeljo s svečanim zborovanjem, katerega so se udeležili številni vodilni člani sedanjega režima na čelu ministrskim predsednikom dr. Stojadinovičem ter gospodarstveniki in strokovnjaki.

Šestletni gradbeni načrt

Iz obširnih poročil je posebno viden velik načrt javnih del, ki bodo veljala predvsem zgraditvi novih in sodobnih cest v naši državi. Tekom šestih let se namerava zgraditi naslednje ceste in cestne zveze:

1. Dovršitev mednarodne ceste od madžarske meje skozi Subotico—Novi Sad—Beograd—Kragujevac—Jagodino—Niš—Pirotd do bolgarske meje.
2. Direktna zveza Beograd—Zagreb—Ljubljana.
3. Direktna zveza Ljubljana—Logatec—italijanska meja.
4. Zgraditev ceste Ljubljana—Celje—Maribor.
5. Ljubljana—Sušak in dalje od Sušaka ob morju skozi Novi—Senj—Split—Metković—Dubrovnik—Kotor in Bar do albanske meje.
6. Zveza Zagreba skozi Varaždin z madžarsko mejo.
7. Zagreb—Karlovac—Sušak.
8. Zveza Sarajeva skozi Banjaluko z Zagrebom.

slovenski kmet ne živi tako sijajno kot to mnogi mislijo, nego da se nahaja v zelo težavnem gospodarskem stanju.

* **V Muri** je ob zadnjih povodnjih utonilo več oseb. Nekatere so našli šele zadnje dni. Pri nekaterih sploh ne morejo ugotoviti, kdo da so.

* **V Trbovljah** se prebivalstvo že delj časa vprašuje, zakaj se vendar že ne prične z zidavo tako potrebnega zdravstvenega doma.

* **V mesecu aprilu** je bilo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev zavarovanih 96.000 delavcev.

9. Zveza Beograda z Romunijo skozi Vršac.

10. Zveza Beograda s Sarajevom, Mostarjem in Dubrovnikom.

11. Turistična cesta ob Donavi od Vukovskega Gradišta do Kladova.

12. Zveza Niša skozi Skoplje—Gjevergje-ljo z grško mejo.

13. Zveza zetske banovine z drinsko in vardarsko.

Cestni fond in sredstva za graditev cest

Napovedano graditev cest namerava vlada izvršiti po načrtu ter iz sredstev izven okvira drž. proračuna. Vlada je zato podpisala uredbo o državnih in banovinskih cestnih fondih.

Drž. cestni fond predvideva svoje dohodke takole:

1. dve tretjini vseh letnih davkov drž. sklada za javna dela, v katerega prihaja trošarina na cement in bencin;
2. dohodki od raznih vozil;
3. dohodki od izrednega izkoriščanja državnih cest;
4. dohodki od prevoza blaga po železnici;
5. dohodki od nepremičnin od sodobnih cestišč;
6. dohodki od pogodbenih taks od zaključenih pogodb za zgradbo sodobnih cestišč;
7. razni drugi manjši dohodki.

Slične dohodke bodo imeli tudi banovinski cestni fond.

Napodlagi dohodkov iz teh fondov bo zaključeno v državi in inozemstvu najetje posojila v znesku 1 milijarde 500 milijonov dinarjev. S tem denarjem in pa sredstvi, ki jih ima na razpolago gradbeno ministrstvo se tekom šestih let namerava tvoriti načrt za zgraditev in izpopolnitev prepotrebnega cestnega omrežja v naši državi.

Centralizirano vodstvo in sredstva

Načrt in predlogi so lepi. Vse pa bo, kot sledi iz poročil, slonelo na tehničnem in finančnem centralizmu. K tej »kočljivi« stvari je zavzel svoje stališče »Trgovski list« v svoji 63. št., kjer sicer pozdravlja načrt, vendar pa med drugim glede celokupne centralizacije dodaja naslednje opozorilo:

»Smatramo za potrebno, da se s posebnimi določbami za banovinam jamstvo, da ne bodo zaradi centralnega cestnega fonda in generalne direkcije za ceste prikrajšane. Zato bi morala biti določila v uredbi o centralnem cestnem fondu, da se v banovinah nabrani prispevki porabijo samo v onih banovinah, v katerih so bili zbrani. Posebno dravska banovina je že tako osiromašena, da res ne more plačevati ceste še za druge. Prispevki za centralni cestni fond nikakor ne bodo nizki in gradbeni minister računa že prvo leto z dohodkom 80 milijonov din. Ta dohodek pa bi se v kratkem času tudi podvoji. To bi pomenilo, da bi Slovenija plačevala 160-200 milijonov din v ta fond. To je pač veliko velikanska vsota, da ni neupravičena zahteva, če ima Slovenija tudi neke garancije, da se bo ta denar porabil v njeno korist. Gospod gradbeni minister je navedel celo vrsto cest, ki jih dobi Slovenija. Paš zato, ker so te ceste na programu, je tem laže dosegljivo, da se njih naprava zagotovi s prispevki Slovenije.«

Tedensko zrcalo

„Varujmo se ponemčevanja“

Pod tem naslovom objavlja »Bodočnost«, glasilo slovenskih nameščencev in nameščenk obširen članek o ponemčevanju, v katerem izvaja med drugim:

»Dvajset let imamo svojo državo. Dvajset let je preteklo, kar smo se otresli avstrijskega jarma. Po tolikih letih pa moramo z žalostjo ugotoviti, da se še vedno nad nami izvaja nasilje tujca, da se še vedno in še bolj sistematično vrši ponemčevanje naših ljudi. Žalostno pa je tudi to, da se tega le premalo zavedamo, da se nam to zdi v vsakdanjem življenju manj važno kot katerokoli drugo vprašanje.

Posebno se pri tem „delu“ odlikujejo nekatera podjetja, ki so v rokah nemškega kapitala. So taka podjetja, kjer se morajo nameščenci v službi posluževati edinoale nemškega jezika, celo v občevarstvu med seboj, čeprav so po večini Slovenci. Nemci, bodisi naši domači ali pa tuji, prisiljeni „nenadomestljivi“ strokovnjaki so navadno le vodilni nastavljenici pri takih podjetjih. Nižji nameščenci pa so Slovenci. Ti morajo pod pritiskom raznih direktorjev, prokuristov, obratovodij, mojstrov itd. uradovati in občevarati v nemškem jeziku.«

Odlična gradbena sezona v Beogradu

V najrazličnejših časopisih smo brali o nenavadni gradbeni živahnosti v Beogradu.

Lani so v Beogradu sezidali 133 novih hiš v skupni vrednosti 128 milijonov dinarjev. Za tekoče leto se obeta še bolj živahna gradbena delavnost. Mestna občina je naložila na stare hiše v osrčju mesta, od palače Akademije znanosti do Oficirskega doma, posebno doklado, ki naj bi prisilila lastnike, da porušijo stare hiše in postavijo nove. Letos se bo zgradilo ali vsaj začelo graditi več velikih javnih palač, med njimi opera, ki bo veljala 80 milijonov dinarjev, justična palača, palača monopolne uprave, umetniška akademija, železničarska bolnica itd. Mestni stavbeni urad je doslej odobril načrte za 83 novih zasebnih zgradb v vrednosti 40 milijonov dinarjev.

K tej gradbeni živahnosti v naši jugoslovanski prestolici nimamo nič kaj posebnega pripomniti, razen, da bi nas vse Slovence izredno veselilo, ko bi se tudi pri nas razvila v podobni meri, saj bi bilo to v vsestranski hasek. Naj pa k tej »živahnosti« samo pripomnimo, da smo tale poročila brali tudi v časopisju, ki je svojčas z mikroskopom iskalo najmanjše prilike, da je slovenski narod potem opozorilo na »beograjske uspehe centralizacij«. To je bilo enkrat, sečij pa je drugače. Pa saj se poznamo, taki smo in taki ostanemo: večni politični konjunkturisti, danes tako, jutri drugače, narodu pa vendarle vsak dan dopovedujete, da ste načelni in da še za las niste odstopili od svojih načel in svoje ravne poti. Blagor jim, ki vam vse verjamejo, kajti njih je...

Sanje in stvarnost

General Metzsch in znani vojaški publicist je v reviji »Deutsches Adelsblatt« objavil daljši članek, v katerem opozarja svoje rojake, da vojna zlasti v sedanjem času ne more biti več podobna sanjam, ki bi si jih kakorkoli zamislil in skušal potem »udariti«, da te sanje uresničijo. Med drugim piše general v tem članku naslednje:

»Dobro bi bilo, ako bi nemško javno mnenje izvajalo iz japonske vojne pouk, ki je prav tako važen, kakor ni več nov, da ni namreč vojna navadna aritmetična operacija. Ona je vselej skok v neznanu. Potrebna je nezasišena bahavost, da se lahko računa na naglo zmago. Seveda ni brez zaupanja nič, toda zaupanju se mora pridružiti jasna daljnovidnost, da se v vojni ne razvijajo stvari vedno tako, kakor si to kd ozamišlja in želi.«

Boljšega in učinkovitejšega opozorila vsej nemški javnosti si pač ni mogoče predstavljati. Saj ni nobenega dvoma, da je ravno tam največ takozvanih »imperialističnih sanjačev«, ki menijo v enem samem zamahu zagospodovati vsemu svetu.

Trije prezrti državljani

Te dni je dnevno časopisje prineslo zelo obširna poročila o cestnem kongresu v Ljubljani. Kot uvod teh poročil je bilo dolgo naštevaje imen najrazličnejših odličnikov, tako politikov kot gospodarnikov in strokovnjakov. »Jutro« pa je v sredo prineslo še v svojih beležkah dodatek, v katerem ugotavljajo s. g. dr. Albert Kravanja, senator, in naradni poslanca Ivan Mohorič in Rajko Turk, da so se tudi oni trije udeležili slovenskega zborovanja v nedeljo 5. tm. v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani.

Rojstni dan bratov Radičev

Hrvatsko seljaštvo ga pravkar obhaia s pravo narodno pobožnostjo

BRATA RADIĆA

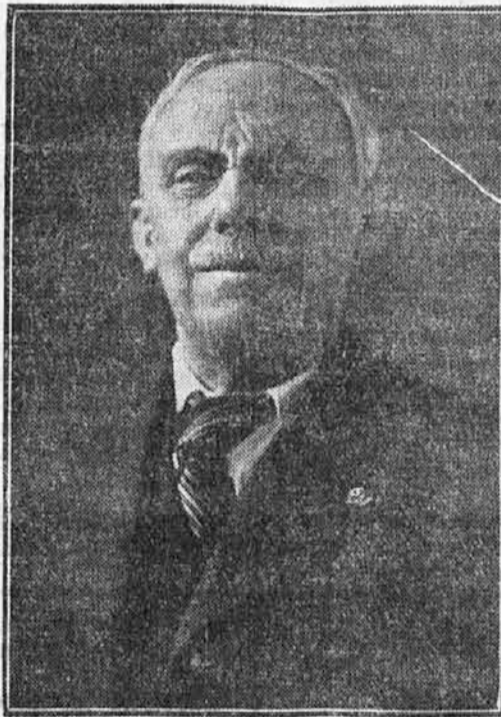
Po slikah iz leta 1905.

STJEPAN RADIĆ
1871—1928

DR. ANTE RADIĆ
1868—1919

Danes — 11. junija — je rojstni dan bratov Radičev: doktorja Antona Radića (1868-1919) in Stjepana Radića (1871-1928). Zadnjič smo napisali nekaj skromnih vrstic o pomenu teh ljudskih učiteljev vzornikov za prebujenje in napredek hrvatskega seljaštva, ki se izza poslednjih let posebno te dneve redno spominja svojih nesebičnih vodij v pristni ljudski hvaležnosti in znanosti s svojstvenimi proslavami, s pravo narodno pobožnostjo.

Radića, zvesta sinaova kmečke grude, sta bila velika umnika: Ante bolj modroslovec, modrijan, tuhtar, raziskovalec, presojevalec in ocenjevalec, Stjepan pa bister mislec z močno voljo in naglo odločnostjo, ki sta ga tako odlikovali pri tvorbi njegovih svetlih misli v dejanja. Ante velja bolj za miselnega tvorca in ideologa, Stjepan pa bolj za državnika ali politika in za prosvetnega delavca. — Kakor jima je usoda naklonila skupni

DR. VLADKO MAČEK
* 1879

rojni dan, tako sta se pri delu srečno združevala in izpopolnjevala vse življenje: kjer je eden dogradil svoje, je drugi gradil dalje po svoje do uresničenja njenih plemenitih načrtov. Narod jima je nadel častno ime: »na učitelja«.

To bogato dediščino skrbno čuva in upravlja vodja hrvatskega seljaštva, dosledni dr. Vladko Maček (* 1879) s številnimi pomočniki pošteni iz prebujenega, samozavestnega, ponosnega naroda hrvatskega.

Danes prinašamo slike vseh treh velikih duševnih dobrodelnikov hrvatskih kmečko-delavskih množic. Sliki bratov Radičev sta nekako iz leta 1905. Slika dr. Vladka Mačka je iz zadnjega časa. Spomin na brata Radića naj ob narodovi proslavi njeguna skupnega rojstnega dneva počastimo z objavo razprave dr. Antona Radića iz številke 14. njegovega polmesečnika »Doma« iz leta 1901. v slovenskem prevodu:

Obče dobro

Ali ste že čuli to besedo? Morali ste jo čuti, ali vsaj čitati vi, ki kaj več čitate in prihajate med ljudi, ker danes o tem blaženem »občem dobru« mnogo in premno govorijo in pišejo. Pa naj bo tako ali drugače! Vem pa: Vi ne veste, kaj je to »obče dobro«. Vendar je to bolj važno vedeti nego kar koli, o čemer smo v »Domu« — ne bodi mrzko rečeno — klepetali. Baš včeraj sem čul, da bi bilo treba neke številke »Doma« v ogenj vreči in sežgati: toliko je — pravijo — zla v njih! Moral sem vam tudi omeniti, da vidite, kako ni baš lahko niti pisati — vsakomur po volji. Pa pojdemo dalje!

Ne vem prav, kako bi začel razgovor o tem »občem dobru«. Ali naj začnem pri glavi, ali — da oprostite — pri repu, ko ne veš, kje mu je glava, kje pa zadnja stran.

Morda bo najboljša tako: Je dosti nepremišljena beseda da je Bog najprej sebi brado ustvaril. Ni lepo ne pametno rečeno, toda naj nikdo ne misli, da sem to besedo izgovoril zato, da se tudi vi naučite tako šaliti.

Ali pa veste, kaj ta beseda pomeni? Pomeni, da vsakdo vleče samo k sebi. Je še druga šala, pa zopet neprikladna: Veličje, da vsi svetniki v cerkvi k sebi roke držijo, nobeden od sebe. Tudi to pomeni: Vsak človek, pa bil sam svetec, samo k sebi vleče; vsak gleda samo na svoje dobro.

Toda ako vsak gleda samo na svoje dobro, kdo naj potem gleda na dobro vsakogar ali na obče dobro, ali — kakor

še rečeno — na dobro naroda? Imamo li takšnih ljudi?

Na prvi mah je to čudno vprašanje in brez razloga. Ako se vsakdo stara za svoje dobro, če se namreč ljudski stara, potem bo vsem in vsakomur dobro. Pa kaj se je ondaj treba starati za nekakšno obče dobro, za dobro naroda? Ako je vsakomur dobro, ondaj je tudi vsem skupaj dobro. Če pa komu ni dobro, naj se stara sam zase!

Je li tako? — Malo je in malo ni tako. Ako vam povem, zakaj ni tako, boste takoj vedeli tudi to, zakaj je tako.

Veste, pa smo se o tem že razgovarjali, da je človeku marsikaj potrebno, česar si nikakor ne more sam priskrbeti ne pribaviti. Evo na primer: Človek se hoče peljati z vozom iz Siska v Zagreb, ali iz Splita v Sinj, ali samo iz Svinjara v Mačkovec. Hoče, velim, ali ne more, če ni ceste. Sam pa neče niti ne more nikdo ceste graditi. Takih stvari je stotine, ko en človek nič ne obavi. Za to so na svetu občine in države, pa če je potrebna cesta, ali most, ali šola, in — ne vem — kaj še, se za to stara občina, ali država, to je: ves narod.

No, pa kaj ondaj vprašaš: Kdo naj gleda na obče dobro? — Ko veš, da so za to občine in države, ki imajo svoje novce in svoje ljudi, svoje uradnike, — pa se naj tudi brigajo za tisto, za kar so postavljene, a mi se bomo starali vsak za sebe!

Tu smo prišli na tisto pravo. Vsakdo gleda samo na svoje dobro, pa so ljudje v miru, kadar morejo reči: »Pa kaj me

briga, naj za to i za to skrbi občina, ali vlada!«

Toda veste li, kaj se je iz tega izleglo? — Čujte: I pri občini i pri vladi, ki se naj stara za dobro vsega naroda in države, tudi tamkaj so ljudje. Kadar se vsakdo stara samo za sebe, je povsem naravno, da tisti ljudje pri občini in vladi delajo, kar hočejo in kakor znajo. In jaz vam morem reči tole: Kolikor bolj gledajo ljudje vsak zase in za svoje dobro, — tem bolj delata država in vlada po svoji volji. Kadar ljudje bežijo samo za svojim dobitkom, a za obče dobro se ne zmenijo, ondaj je povsem naravno — to vam zopet velim, — da občina in vlada delata, kar hočeta. Danes že povsod po svetu država ali vlada vse more, pa res tudi vse stori. Danes že govorijo, da je država vsemogoča, to je: tisti, ki jim je dano in prepuščeno, da se starajo za obče dobro, morejo vse in vse storijo. A ondaj neumni svet zdihuje in stoka: Joj, težko nam je, krivo nam je! — Pa kdo vam je kriv, da vam je krivo? — Sami ste si krivi, ker ste veseli in blaženi, da nimate druge brige ko samo za sebe.

»Pa kaj se bomo mi s tem ukvarjali, ko so posebni ljudje za to postavljeni, da se starajo za obče dobro? Mi se niti ne smemo vikati v njihov posel.«

Tako se zdaj branite, pa imate krivo. Fazite!

Prvič: So stvari, ki so za obče dobro, ne da bi se morala zanje brigati ne občina ne vlada. Evo n. pr. ena taka stvar: To je gotovo za obče dobro, ako narod dobi v roke pametno knjigo, ali dobre novine. Toda niti občini niti vladi ni treba, da bi se morala starati za to, da se izdajo takšne knjige in novine, pač pa se lahko dogodi, da bodo take knjige in novine zaplenjene. Kdo se bo ondaj staral za to? Dobro bi bilo — vsakdo pravi — ali kaj ondaj, ako ljudje ne plačajo knjig in novin. Kaj ondaj, ako bodo novine večkrat zaplenjene? Kdo bo ta strošek poravnal? Pa bog vedi, ali bo dovolj naročnikov? In tako se vsak izmika, narod pa ostane brez napotka in brez nauka. Pa je še stotine stvari, ki bi bile na obče dobro, na dobro naroda, pa se nobena občina ne vlada za nje ne stara.

Drugič: Sem že rekel, da so pri občini in pri vladi ljudje ne angeli, zlasti pa niso tamkaj angeli varuhi. Veste pa, da vsak človek hoče vse k sebi. Pa ondaj še dalje: Pusti kokoš v jamič, pa bo šla tudi na slog. Ponudi mu prst, pa hoče takoj roko. Tu je treba paziti na občino in na vlado. Pa kdo naj pazi? »Vražja skušnjava, paziti na... Pojdi, izogibaj se zastojnega posla! Paziti na tiste, ki imajo biriče, stražnike, žandare in vojsko! Da! Jaz naj pazim in hodim za občinskimi poslom, branim občinsko dobro, a moja koča naj zgori! Kaj imam jaz več, ako ima občina več, ako jaz občini tisočake prihranim! nimam od tega nič, a mogel bi si na glavo nakopati vsemogoče nepravilne, zapore, globe in še kaj drugega. Od mira glava ne boli, zato je najboljša, da se človek nikamor ne vtika. Naj delajo, kar jim je drago! Jaz sam ne morem nič pomoči, če bi tudi hotel. In naposled: to je vse vkup politika, ki je zadnja stvar na svetu. Noben pošten človek se ne bavi s politikom...«

In tako dalje, — to vi vse veste. Zdaj bi bilo še samo treba reči: Imajo li prav tisti, ki tako govorijo? Z drugimi besedami lahko vprašamo: Ali se je vredno starati za obče dobro, to je za dobro naroda? Mora li človek gledati tudi na dobro naroda, a ne samo na svoje dobro?

Imamo samo še malo prostora za ta pomene, pa vendar povem še tole:

Odkar živi človeški rod, je bila med ljudmi vsedkar največja dika in čast, delati in starati se za dobro naroda, za obče dobro. Bilo je na svetu več ljudi, ki niso dali le svojega imetja, marveč so dali tudi svojo glavo in življenje za svoj narod in za obče dobro. Takih ljudi se tudi danes, po sto in sto letih spominjamo in jih še danes častimo, hvalimo in slavimo. In častijo in slavijo jih ne samo njihovi domorodci, nego ves prosvetljeni svet. Kar pa ves svet tako dolgo časti in slavi, to mora biti dobro. Ni torej nobene sumnje, da je lepo, častno in slavno, delati in starati se za dobro naroda.

Praden končam, zapomnite si dve stvari:

Prva je ta: Ni dobrega, ki bi ga človek ne znal in ne mogel na zlo okreniti. Tako tudi to. Svet časti onega, ki se stara in bori za dobro naroda, — pa i to znajo ljudje obrniti na zlo: So ljudje, ki kričijo, da so oni — samo oni — za dobro naroda. Ko jih pa bolj pogledate, vidite, da psica ne laja zavoljo sela, nego zaradi sebe. Čuvajte se takšnih ljudi, ki preveč lajajo, kako oni baje branijo narod!

Druga stvar je ta: Vsak, tudi najzadnji

Vpliv tujskega prometa na trgovino

RADIO LJUBLJANA
Vaienčak Vlado:

V naslednjem objavljamo prvonagrajeno nalogo na temo »Vpliv tujskega prometa na trgovino«, ki jo je napisal dijak III. letnika drž. trgovske akademije v Mariboru Vlado Vaienčak za nagradni natečaj, ki ga je priredila drž. trgovska akademija ob sodelovanju mar. trgovskih krogov. Naloga z gorenjim naslovom je razpisal veletrgovec g. Miloš Oset.

O tujskem prometu v ožjem pomenu besede lahko govorimo šele v zadnjem stoletju, kar je popolnoma razumljivo, ker je pač tesno poveza z napredkom prometnih sredstev. V starih časih je bilo potovanje v oddaljene kraje mogoče samo ali s konjsko vrepa ali pa jadrnicami, zato seveda zelo otežkočeno. Iz tega razloga so potovali ljudje samo v nujnih slučajih in sicer največ trgovci, ker so morali, sicer pa samo bogataši, katerih je bilo pa razmeroma malo. Zato ni bilo tujkega prometa v današnjem smislu in obsegu. Toda paralelno z napredkom prometnih sredstev, to je z uvedbo parnega stroja in električne sile v prometne svrhe, se je razvijal tudi tujski promet, ter zavzel danes že takšne dimenzije, da tvori že važno gospodarsko panogo posameznih držav.

Ljudje ne potujejo samo, ker morajo, temveč privlačuje jih ali lepota narave ali pa posebnosti dotičnih krajev. Švicarski gorski velikani v vsej svoji lepoti so si kmalu pridobili mnogo stalnih oboževalcev. Tudi sončna Italija ni ostala za njo. Zato je v teh državah zelo razvit tujski promet. Ko pa so videle druge države, da se tudi s tujskim prometom lahko gospodarsko okrepijo, da jim tujski promet donša mnogo dobička, so same začele smotreno pospeševati tujski promet. Tako je nastala splošna tekma, kdo bo privabil več tujcev in te tekme se udeležuje tudi naša država. Žal, pa še mnogo premalo. Jugoslavija je bogata na naravnih lepotah, ter bi mi lahko v tej panogi prvačili, a kot že povedano, so pri nas že velike ovire, ki so zlasti prometnega značaja.

In zakaj se vsaka država trudi, da čim bolj povzdigne tujski promet v svojih pokrajinah? Odgovor je enostaven: »Ker je tujski promet izrednega gospodarskega pomena.« To se najbolje vidi iz plačilnih bilanc. Najvažnejši del plačilne bilance je trgovinska bilanca. V tej bilanci

krijejo mnoge države pasivno stran blagovnega prometa z aktivnim soldom tujsko prometne bilance. V Italiji, Švici in bivši Avstriji so v zadnjih letih izravnavale 25—60% pasivne trgovinske bilance z aktivno tujsko-prometno postavko. V nekaterih državah je pa tujsko-prometna bilanca še pasivna (Nemčija, Zedinjene države), vendar izgleda, da bodo pasivo tudi v teh državah odpravili tekom kratke dobe, zakaj razvoj tujkega prometa je v teh državah v polnem teku.

Pasivnost tujsko-prometne bilance je mogoče odpraviti z različnimi pripomočki. V državi moramo imeti potrebna zabavišča, igrališča, kopališča, zdravilišča itd., kjer se tujec zdravi, odpohuje, zabava, skratka, kjer se razživi in kamor se sčasoma naveže. Velike važnosti je pa okolnost, da se nudi tujcu čimvečja udobnost, točna postrežba itd. Čim večja je zadovoljnost tujca pri nas, tem bolj se naveže na naše kraje. Tujec bo zopet prihajal, pa ne samo to, priporočal bo naša letovišča tudi drugim.

Pri nas se je začelo smotreno pospeševanje tujkega prometa še le v zadnjem desetletju, zato je še mnogo nedostatkov (slabe ceste, zapreke na meji, starinske železnice s premogovo kurjavo itd.) V prvi vrsti se mnenil ceste. Poglejmo si naše sosedne države. Stalno se razvijajo in je tudi dejstvo, da so v finančnem oziru v zelo slabem položaju, a poglejmo njihove ceste ter jih primerjamo z našimi. Danes, ko je avtomobilski promet že na tako visoki stopnji, bi bilo potrebno, da bi bile vsaj glavne ceste, zlasti one, ki vodijo v državo, v primernem stanju, kar pa žal, o naših cestah, n. pr. državna meja—Maribor—Celje—Ljubljana, ne moremo trdit.

Vsak tujec, in naj pusti še tako malenkostno vsoto v naši državi, nam je koristen. Od tujcev je odvisen procvit hotelske in gostilničarske obrti. Od tujca je odvisna višina uporabe dobrin in s tem proizvodnja, uporaba surovin in poljskih pridelkov. Kmet zalaga letovišča in kopališča s poljskimi pridelki in zopet krije svoje potrebe pri obrtniku. Blagostanje kmeta in obrtnika je torej tesno povezano s tujskim prometom.

Vpliv tujkega prometa je pa velik tudi v vseh panogah gospodarstva. V industriji, domači obrti in poljedelstvu. Naj-

več pa vpliva na trgovino. Ako imenujemo vsako prodajo oziroma nakup trgovsko kupčijo, lahko mirno rečemo, da se ravno s tujskim prometom pospešuje trgovanje. Ako se pospešuje in veča trgovanje, se veča tudi zaslužek. Veča se pa obenem proizvodnja in potrošnja, veča se zaposlitev prebivalstva in s tem splošno zadovoljstvo.

Pri nas v Sloveniji imamo marsikatero kraje, ki bi bili brez tujkega prometa brezpomembni in revni. Za primer vzemimo Bled, Bohinj, Rogaško Slatina, Slatino Radenci, Dobrovo. V vse te kraje prinašajo ravno tujci življenje in blagostanje.

Naši mladi državi so potrebne tuje devize in v veliki meri so tujci tisti, ki prinašajo velike vsote v državo.

Naši državi so potrebni prijatelji in zopet je ravno tujski promet glavni faktor, ki veže narode v prijateljski vezi.

V primeri s Švico, Italijo, Nemčijo in Francijo je naš tujski promet še precej skromen, vendar vidimo, da tudi pri nas danim razmeram primerno rapido raste. Dobra propaganda naše tujsko-prometne zveze »Putnika«, ter privlačnost naravnih lepote naše domovine, v zadnjem času tudi naklonjenost in pospeševanje s strani vlade so mnogo pripomogle. Danes imamo že precej udobnih gostišč, kjer lahko tujec živi prav tako kakor v najbolj razviti tujsko-prometni državi. Po planinah rastejo planinski domi, odnosno kočice, po mestih prirejajo velike sejme, razstave in slično, kar tudi zelo privlačuje tujce v naše kraje. Na Gorenjskem so zidali tudi že lepe ceste. Tečaj našega dinarja je nizek, zato je tujcem življenje pri nas ceneno. Vse možnosti so dane, da lahko z ozirom na tujski promet zremo lepši bodočnosti nasproti.

Bodimo vljudni, solidni, postrežimo tujcu z vsem najboljšim, kar imamo. Pokažimo mu Triglavsko višine in divno Gorenjsko, pokažimo mu naš sinji Jadran in zmagali bomo v tej borbi. Posnemajmo tozadevno naše sosedne in kmalu bomo stali med prvimi državami v tujskem prometu.

Srečna bodočnost in napredek naše države je v veliki meri v tujskem prometu.

Saljiv razgovor o politiki in politični načelnosti

Potrkal je glasno in razločno in bučno stopil v moje stanovanje.

— Jaz sem mačkovec! je vzkliknil in me pogledal s tistim čudnim pogledom, kakor bi pričakoval, da me bo izjava kar vrgla po tleh. Videč, da me ni pretreslo, je nadaljeval:

— Sem politik, namreč voditelj skupine, ki igra pomembno vlogo. Treba je, da zazna javnost, široki kmet n. pr., za moje delovanje. Zato sem vam pripravil v tem in-ter-vi-uvu — podati za to omenjeno široko javnost kako važno politično izjavo. Prosim vas, pripravite vprašanja, bom skušal o njih že vnaprej raznišljati!

Zagledal sem se v obraz, iz katerega je zaudarjal duh po brizgancu, in pobrskal sem po glavi za primernim vprašanjem, ko je že presekalo moje misli s svojim govorom:

— Moje zasluge za narod? Pred 6. januarjem sem bil nekaj časa liberalcec in naprednjak. Uh, krasni časi, ko smo bili in tolkli klerikalce, vrag jih vzeli. Oj, lepi časi Orjune. Potem, no, potem — mar nisem voditelj? — sem bil klerikalcec. Pri klerikalcih je bilo vedno več volivcev. Saj veste, kmet! Potem pa, klerikalci imajo ženstvo — veste, to je moč, morala, jaz pa sem hotel biti že od nekdanj kavalir. Ženstvo je naš cvet, pričakovali smo tiste čase tudi žensko volilno pravico. Uh, to bi tolkli liberalce! Ne maram pretiravati, ali liberalci so se vedno znali držati — podjetja, kapital, inteligenca, časopisje — znali so se držati Beograda in vlade kakor cek kože. Kaj bi s klerikalci? Dali so me, pomislite nesramnost! — pri občinskih volitvah samo za namestnika. Moje zmožnosti po-

človek more in mora delati za obče dobro, za dobro naroda! To vam velim zato, ker mnogi mislite: »Pa kaj bi jaz, siromak! Jaz ne morem pomoči niti sebi, kaj šele vsemu narodu!«

Ni tako, Ali to va mrazložim drugikrat Saj sem vam že toliko tega razlagal, da bi se mogli sami domisliti, kako tudi najzadnji od vas lahko dela za dobro vsega naroda. Počkov.

znate, jaz in samo namestnik! — smešno! Liberalci pa so kavalirji, vidite! Pri njih je moja domovina, sem se spomnil, vrnil sem se in takoj so me izvolili v odbor. Potem je bila kmalu diktatura, hehe! Cvele so nam rože. Pod Živkovičem sem bil za župana, krasni časi, ko smo jih tolkli, klerikalce in mačkovce, punktaše nemanje, takole, s kundakom, hehe! Pozneje, seveda, ko nas je sunil Jevtič z vlade, ali mi verujete, da sem že davno prej spoznal, da je JNS gnilo jabolko? Jevtič, dá, to je bil možak, jeenesarjem figo, na kandidatno listo pa svoje ljudi! Priznam odkriti, kandidiral sem za namestnika, uh, kako smo jih tolkli, jeenesarje, klerikalce, mačkovce in drugo svoja! Se Hodžero smo tu in tam po grbi! Ali niste že tudi vi spoznali, kakšna nula je bil Jevtič? Nu-lal! Bogme in bogami! Ko sem organiziral v naši občini JRZ, najboljša organizacija je bila to v vsem našem okraju (beseda srez me peče, verjemite mi mojo iskrenost!). In koga so dali za župana? Počakajte, boste že potem povedali — človeka, ki se ne zna podpisati! Verujete? Osem let je baje hodil v šolo, pa se ne zna podpisati — si morete predstavljati takega župana? Uboga občina, koliko jo pomilujem! Po-mi-lu-jem! In jaz, ki sem že izveden v županski poslih in ki sem pod JNS tolikokrat občeval z ministri. To je bila demokracija, ko se je minister pobratil s teboj radi ogromnih volilnih zmog. Danes, brrr! Ni, da bi človek govoril! Vidite, Maček, namreč dr. Maček, to je človek. On je trpel največ, ko so ga grdi in nemarni JNS po Sremski Mitrovici ali kje že s kundakom, takole, bum, bum, po hrbtu! Lani sem ga videl v Rogaški Slatini je pil vodo, takole sva stala skupaj, krasen človek, vam rečem, preprost dober kakor kruh, nalašč sem se peljal gledat ga. Zda sem mačkovec in če bog da, drugo leto, maja, morebiti bo zopet 5. maja, ampak škoda, ker bo ta dan petek, slab začetek, ne nedelja, no, drugo leto — nagnil se mi je čisto do ušesa in zašepetal, čeprav sva bila v sobi popolnoma sama — bom kandidiral, na Mačkovi listi, ker dr. Maček,

veste, in, no, kaj pravite, bo narod spoznal moje zasluge in mi dal, kar mi pripada?

Zabolščal je vame in oddahnil se je na veliko in šele tedaj sem mogel odvrtiti, kar mislim:

— Vi, ljubi politik, narod vam bo dal, kar vam pripada, in sicer —

— Vi ste človek! je planil kvišku in mi jel stiskati roko. Ko pridem do poslanskega mandata, vam vse obilo poplačam, vi zlati človek! In me je začel objemati, kot da sem dekle nadebudne dote. Iztrgal sem se mu iz rok in kriknil vanj:

— Dá, dá, narod vam bo zares dal, kar vam pripada, in sicer **brco!**

Za trenutek je obstal, nato je hipoma prebledel in — gromska strela, ali sanjam ali kaj! — zgrudil se je in omedlel. Zares in zagvisno — **omedlel je!**

Zamislil sem se nad človekom in njegovim ubožtvom in žal mi je bilo besed, tega edinega ubogega stavka, ki mi ga je bilo moč izpregovoriti.

V večernih, deževnih urah, ko mi potuje pogled preko zadimljenih in zamegljenih koč, se kesam nad svojim grehom in prosim te, ubogi narod slovenski, ne daj nikakor temu politiku ubogemu slovenskemu brce. Prosim te še enkrat **moj narod, ne daj mu brce!** —din—

Poljski svetnik sv. Andrej Bobola v Ljubljani

Poljaki so izprosil od papeža nestrohnjeno telo poljskega svetnika sv. Andreja Bobola iz Družbe Jezusove. V četrtek je prišel vlak, ki vozi pozemske ostanke svetnika na Poljsko tudi v Ljubljano, kjer se je ustavil od popoldneva do polnoči. Svetnikove nestrohnjene ostanke so v svečar procesiji prenesli v cerkev sv. Jožefa. Tu je bila srebrna krsta izpostavljena ves popoldan na ogled in češčenje sv. Andreja. Svečanosti so se verniki udeležili v velikem številu.

Bele nogavice

Bele nogavice Nemcev niso nikakršna provokacija, preje so spadale tudi k češki noši. Vsaka naša babica jih je imela za balo nekaj ducatov.

(Tako sodi o svojih »nemških« prednikih čitatelj Henleinovega lista »Zeit«, ki izhaja v Pragi.)

Nedelja, 8.00: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve — 8.45: Verski govor (g. dr. Ciril Potočnik) — 9.00: Napovedi, poročila — 9.15: Instrumentalni koncert — 10.30: Otroška ura: Petelinova nožica (članice Nar. gled. — 11.00: Prenos promadnega koncerta vojaške godbe — 12.00: Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 13.00: Napovedi — 13.20: Kar imamo, to vam damo (plošče) — 17.00: Kmet. ura: Najnevarnejše bolezni in škodljivci na vrtu (g. Josip Strekelj) — 17.30: Koncert. Kodelujejo: gđc. Zvonimira Zupčeva, članica zagreb. opere. g. Filip Bernard (flavta) g. prof. M. Lipovšek in Radijski orkester — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Plošče — 20.00: Veseli večer domače in tuje glasbe. Sodelujeta: Radijski orkester in Pevski jazz-kvartet — 21.15: Violinski koncert g. prof. Karla Rupla, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Rezervirano za prenos z veselja.

Ponedeljek, 13. junija 12.00: Slavnostni orkestri igrajo (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Kmečki trio — 14.00: Napovedi — 18.00: Pester spored Radijskega orkestra — 18.40: Narodno blago z Gorenjskega (g. Boris Orel) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Zanimivosti — 20.00: Veseli napevi (plošče) — 20.30: Rezervirano za prenos — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Prenos lahke glasbe iz kavarnе »Nebotičnik«.

Torek, 14. junija 11.00: Solška ura: Pevski nastop bežigradske poskusne ljudske šole (vodil g. Fran Venturini) — 12.00: Šramli in podobne skupine (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14.00: Napovedi — 18.00: Iz Aljaževe pesmarice (poje zbor orgiarske šole) — 18.40: Efektiva borza (g. dr. J. Mihelak) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Deset minut zabave — 20.00: Večer slovenske glasbe. Sodelujejo: ga. Milena Trukelj-Verbičeva (samospevi), g. prof. L. M. Škerjanc in Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Lahkih nog naokrog (plošče).

Sreda, 15. junija, 12.00: Odlomki iz operet (plošče) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Ruske pesmi (plošče) — 14.00: Napovedi — 18.00: Salonski kvartet — 18.40: V letalu pod našim nebom (g. Vladimir Regalló)

Četrtek, 16. junija, 8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice — 9.00: Verski govor (g. dr. V. Faldiga) — 9.15: Prenos, blagoslova stolne procesije — 9.30: Napovedi, poročila — 9.45: Slavnostna glasba (plošče) — 10.00: Koncert. Izvajata: g. prof. Pavel Rančigaj (orgle) in g. Tone Petrovič (samospevi) — 11.00: Otroška ura: Striček Matiček — 11.30: Koncert Radijskega orkestra — 12.00: Napovedi, poročila — 13.20: Pisana trata (plošče) — 17.00: Kmet. ura: Kako ohranimo zdravje plemenski živini (g. dr. Leon Kocijan) 17.30: Šramol »Škrjanček« — 18.15: Calderon: Skrivnost sv. maše (člani rad. igr. družine) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Iz Schubertove skicirke, fantazija (plošče) — 20.00: Koncert. Sodelujeta: Slovenski vokalni kvintet in Radijski orkester — 22.00: Napovedi, poročila

Petek, 17. junija 12.00: Slovenska pesem (plošč) — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Pestre glasbene slike (Radijski ork.) — 14.00: Napovedi — 18.00: Iz romantičnih oper (Radijski orkester) — 14.00: Napovedi — 18.00: Iz romantičnih oper (Radijski orkester) — 18.40: Zenska ura: Zena in narodno delo (ga. Angela Vode) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: O mladinskem taboru v Ljubljani — 20.00: Operetna glasba (Radijski orkester) 21.10: Ljubljanski godalni kvartet — 22.00: Napovedi, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 18. junija 12.00: Pisan spored Vam gotovo je všeč saj plošče izbrane res lepa so reč — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Pisan spored Vam gotovo je všeč saj plošče izbrane res lepa so reč — 14.00: Napovedi — 18.00: Za delopust (igra Radijski orkester) — 18.40: Dolenjska mesta v dobi čitalnice (g. prof. Janko Jarc) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Preled sporeda — 20.00: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30: Kako je brusil Zelezničarjev »Brus«. Slovenski humor iz začetka devetdesetih let. Za radio nabral in pripravil Niko Kuret. Izvajajo člani rad. igr. družine, sodelujeta Jožek in Jožek glasbeno ilustracijo na klavirju oskrbi prof. Lipovšek — 22.00: Napovedi, poročila — 22.15: Za vesel konec tedna (igra Radijski orkester).

Vrednost denarja

Za mesec junij je določilo finančno ministrstvo naslednje uradne tečaje za tuj denar: 1 napoleon 298,50 din, 1 zlata turška lira 339,70, 1 angleški funt 238, 1 ameriški dolar 43,60, 1 kanadski dolar 43,40, 1 nemška marka 14,50, 1 poljski zlot 8,20, 1 belga 7,40, 1 madžarska penza 8,60, 1 brazilski funt 2,55, 1 egiptski funt 240, 1 palestinski funt 237, 1 urugvajski pezos 15, 1 argentinski pezos 1,20, 1 turška papirnata lira 34,50, 100 albanških frankov 1410, 100 francoskih frankov 135, 11 švicarskih frankov 135, 100 švicarskih frankov 1000, 100 italijanskih lir 228, 100 bolgarskih levov 44,50, 100 rumunskih lejev 32,50, 100 danskih kron 962, 100 švedskih kron 1112, 100 norveških kron 1090, 100 španskih pezov 250, 100 grških drahm 39, 100 češkosl. kron 151,30, 100 finskih mark 95,50, 100 letonskih latov 810, 100 iranskih (perzijskih) rijalov 100.

Kulturna obzoria

„Obzoria“ št. 3-4

Tudi ta številka naše najmlajše revije ima pestro in mnogolično vsebino: v njej je pesmi, leposlovna proza, eseji in razprave.

S svojimi pesmimi so zastopani:anko Samec (Pomlad v Slovenskih gorah, Pol-danska pokrajina in sonet Bog, ki je po-svečen spominu R. M. Rilkeja), Radivoj Rehar (Pesem sedanosti in Hans Welack, ki se z vso ostrino Reharjevega peresa dotika enega naših najaktualnejših naro-dnih problemov: renegatstva) in Anton Debeljak (sonet Kukavica v snegu).

Za prozo so skrbeli: Miško Kranjec, Ivan Potrč, Milan Kajč in Ivo Šorli. Kran-jec je prispeval svojo črtico Stari Doboš, ki jo poznamo že od zadnjega literarnega večera v Mariboru in o kateri smo na tem mestu že govorili. Potrčeva skica Imel sem ljubico, ki govori o nesrečnem muzikantu Tjošu, je zanimiva po čustvenem subjek-tivnem slogu, v katerem nam Potrč to zgodbo pripoveduje. Po svoji zaključnosti in skoro dramatični napetosti predstavlja dragocen primer naše mlade realistične li-terarne struje. O Kajčevem Ivanu Šebja-niču je bil ob priliki zadnjega literarnega večera tudi že govor. Ivo Šorli je objavil

kratek odlomek iz avtobiografije Moja pot do tu, kjer na njemu lastni, šegav in lah-koten način govori o Josipu Murnu. Ta odlomek je več kakor literarno zgodovinski prispevek o pesniku, ki mu je posvečena najlepša slovenska osmrtnica.

Oba eseja Franceta Vodnika Kriza in obnova gledališča in Marjana Kozine po-topis za novimi izpodbudami (o potovanju na salzburški festival in na pariško svetovno razstavo) sta zanimiva po osebnih od-nosih, ki jih imata avtorja do snovi.

Drja Vladimirja Murka Pozabljeni vred-nostni papirji in Jožeta Kerenčiča Zem-ljiški odnosi v Jeruzalemskih gorah sta znanstveni razpravi, ki zaključujeta prvi del revije.

Pod zglavjema Pregled in Ocene raz-pravlja Božidar Bajuk o glasbenem življenju v Mariboru, dr. Radovan Brenčič o Mariborski operi (polemika), Ivan Dor-nik o izvajanjih Jovana Dučiča o pesništvu in F. K. Kos o beograjski razstavi italijanskega portreta ter France Vodnik o Cankarjevi drami Potopljeni svet in Ivan Dornik o Stajčevi izdaji Lukijana Mušic-kega.

o lepem vedenju na kmetih, povest: Na posestvu pri Kudrunu (iz češč.); Ne ti-rajmo siromakov od hiše; Tam je majh-no selo (spesnila M. Brenčič); O sobnih rastlinah (Barle Ruška); Moč grunta (povest, Mimica Konič) in še mnogo za-nimivega ter poučnega.

PREJELI SMO

Zadružni vestnik, glasilo zveze slo-venskih zadrug v Ljubljani. Leto IX, št. 5. Poleg člankov: Upravičena in ne-upravičena »demoralizacija«; Nova ta-ktna prostost za gospodarske zadruge; Zadruga in revizijska zveza po novem zadružnem zakonu, so v tej številki še sporočila Zveze in Zadružni gospodarski pregled ter Beležke.

Dejanje. Majska številka prinaša zo-pet mnogo zanimivega in aktualnega. Tako: E. Kocbeka esej o »Kulturi in Slo-vencih«, črtica H. Jakličeve »Služkinje«, črtica Kolarjeve »Nejasen smisel«, črtica Jožka Jurača »Listek v trafiki« in F. Vodnikov esej »Prevrednotenje« ter Knjižna poročila (Legiša o Voduškovem Cankarju), Vlado Novak o Kreftovi Ve-liko puntariji in o Seliškarjevih Pesmih pričakovanja in J. Logar o Prijateljevem Dostojevskem in Tolstoj. Pesmi sta prispevala Anton Vodnik (Večerne sen-ce, Mavrica) in Ed. Kocbek (Prošnja za razsvetljenje, Mreža). Na platnicah je nekaj aktualnih citatov iz evropskih rev-ij. Zdi se, da se je v tej številki pre-maknilo težišče revije iz bolj publicis-tičnega na literarno področje; kljub te-mu pa je tudi tu mnogo zdrave, mlade borbenosti.

Kulturni drobiž

Ceški Nemci in splošna izobrazba. V knjigi »Deutsche Mädel«, ki je izšla v Karlovih Varih, čitamo naslednje stavke: »Ne potrebujemo nikakršne tako »vone splošne izobrazbe, ki vede večinoma ie k polovičarski in dozdevni izobrazbi. Kar nujno potrebujemo, je Jahnov telovadni sistem, ki je nemška vzgoja telesa in du-ha.« Vsekakor zanimiv prispevek k psi-hologiji naroda mislecev in pesnikov! Bog ve, kaj bi rekel k temu Goethe!

O Kozakovih pravljici »Spiridone« je na-pisal znani slovenski publicist v Pragi dr. O. Berkopec za »Česke Slovo« laskav referat, v katerem priporoča, da bi to klasično satiro prevedli v češčino.

Madžarski pisatelji in židovski zakoni. 59 arijskih madžarskih pisateljev je iz-dalo proglas, v katerem ostro protesti-rajo proti znanim židovskim zakonom, ki da so le posnetek nemških nürnberških zakonov. Med podpisni beremo ime-na: Moricz, Zilahy, Erdei in drugi. Kakor znano, so utemeljevali te zakone s statistikami, ki so dokazovale veliko pre-moč židovskega življa v banrkarskih, in-dustrijskih, zdravniških in novinarskih službah. Nekdo je izračunal, da bi moral biti vsak madžarski žid, tudi otroci in žene v taki službi, če bi te statistike, ki govorijo o več kakor 50 odst., stopro-centno držale.

Kmečka žena. Leto II, št. 5. Vsebina: Marija — gospodinja; Lastnosti dobre gosposdinje; Pri znamenju (pesem); V stiskah sta se zmordila; Kmečka pesem (spesnila Marija Brenčič); Prepelica (pe-sem, spesnila Marija Brenčič); Še nekaj

Dopiši „Edinosti“

Rogaška Slatina

Smrtna kosa. Nenadoma je na binškošni ponedeljek dne 6. tm. preminul v Rogoški Slatini upravitelj vrelcev g. Karel Janžek. Bodi blagemu pokojniku zemljica lahka! Preostali užaloščeni rodbini naše najgobjlje so-žalje!

Binškošne praznike smo preživeli v naj-lepšem vremenu. Kako je bila letošnja Velika noč neugodna, tako so bili prazniki sv. Duha polni sonca, toplote in življenja. Od vseh strani je politelo v naše lepo zdravilišče pol-no izletnikov, a tudi stalnih gostov.

Banovinsko cesto od posestnika Krumpaka do približno Donatskega doma je dala občina nekoliko posuti, kar je vse hvale vredno. Ti-sti kočček ceste je vsakdo kritiziral, če ne javno, pa v srcu. Hudo je padel v oči, jedva si stopil v rajon, in gotovo ni bil ničemer v okras. Zdjaj je bolj!

Oj Boč, ti moj dom! pojo številni izletniki, ko se vzpenjajo na naš dični štajerski Tri-zlav. O Binškoštih smo videli na njem mnogo turistov. Tudi šolam je dobrodošel cilj. Kdor ljubi »srednje ture«, mu Boč ni previsok, kdor pa je njega vrh »dosegel« prvič, se rad še mnogokrat povzpne nanj. Pri Sv. Miklavžu, kjer se večina nedeljskih izletnikov ustavi, je restavracija SPD, na kar one, ki še niso »tve-gali« poti na Boč, pravočasno obveščamo, da se bodo vedeli ravnati.

Izletnike, razne šole i. sl., ki prihajajo v Rogoško Slatino, opozarjamo, na razne pro-šnje za posredovanje i. sl., da steklarina pri Sv. Križu nikomur ne dovoljuje ogleda obrata. To v vednost vsem, da ne bodo delali v to svrhu proti steklarni nepotrebnih prašnih po-ti. Pač pa si lahko vsakdo ogleda zdraviliške naprave (nalivalnico, vrelce i. sl.), ki so ravo-no tako zanimive.

Sokolski dom. V najkrajšem času bodo za-čeli z nadaljnjo gradbo. Za gradbo se zanima vsa naša javnost — znak, kako je domu po-

treben. Nekoliko več bomo poročali o tem enkrat prihodnjič. Vsi upamo, da bo do jeseni pod streho.

Steklobrusač Jože Trelec tudi zida, nekoliko naprej od Sok. doma. Stvar kar lepo napre-duje. Prav je, da si delavni ljudje pomagajo!

Sv. Urban pri Ptuj

V nedeljo 5. junija se je ob 8. uri zbrala vsa zavedna mladina na občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet Sv. Urban pri Ptuj-u, da pretehta delo v prejšnjem letu in za-snuje nove smernice in načrte za bodoče.

Občni zbor je otvoril predsednik Anton Ze-lenik, pozdravil navzoče ter obširno poročal o društenem delovanju. Občni zbor je pote-kel v živahnem zanimanju, ter bil izvoljen sledeči odbor: Šuen Franc, predsednik; Reš Mirko, podpredsednik; Zelenik Joško, tajnik; Raš Julika, blagajnica; odbor: Simonič Ant., Zelenik Anton, Horvat Janez, Cizerl Jožefa, Toplak Franc, Braček Franc, Zelenik Ivana. Nadzorna člana: Hrga Anton, Veber Janez.

Novi odbor nam jamči, da hoče krepko pri-jeti za plug ter orati ledino na vasi v zavesti, da Gubčeva armada vkljub vsem zaprekam le raste in se posledno pripravlja za končno zmago resnice in pravice.

Iz Kočevja

Pobeljena »Kočevarica«. Zadnje, 16. šte-vilko »Gottscheer Zeitung«, ki vsebuje 5 strani teksta, je umestna cenzura tokrat po-beljala tako izdatno, da je izpadlo med član-koma: »Die Tschechoslowakei — ein Nation-alitätenstaat?« in »Unsere soziale Gesinnung več ko za eno celo stran gradiva. Ta navdušeni »Organ der Gottscheer Deutschen« kakor svoj list imenujejo kočevski Nemci, je v poslednjem času dobil menda svežo sotru-dniško moč, ki pa se bo morala — kakor je kazno — šele privaditi na zakonite predpise o narodnosti strpnosti, sicer se bo dožajalo,

da bo list še zanaprej izhajal s polovico po-beljene prve strani... Za danes ta pojav samo berežimo v vednost našim čitateljem, da jih uverimo, kako je po zadnjih dogodkih pričel nekaterim našim »lojalnim državljanom«, kakor »Kočevarica« često ime-nuje svoje naročnike, rasti greben. Skrajno neokusno in z novinarskega zreljšča netaktno pa je, da si je »Kočevarica« drznila na pobe-ljeno mesto vstaviti izrek »Die Muttersprache ist die beste Mitgift. — A. M. Slomšek — Izrek »Materiščina je najboljša dota« je napisal naš veliki buditelj in vzgojitelj Slom-šek in sicer Slovincem v svarilo v tistih ča-sih, ko je pomemčevanje s paradnim maršem korakalo v slovenske pokrajine. Če mislijo izdajatelji »Kočevarice«, da smejo na cenzu-rirana mesta stavljati izreke, ki so dramili nekoč Slovence v boju proti potujčevanju, potem samo dokazujejo, kako silno so v no-vih razmerah zbegani... Takšno njihovo po-četje gotovo ni duhovito, zgrešilo pa je tudi svoj namen, kajti kočevski Slovinci se danes njihovi zbeganosti lahko samo — krohočemo Slava ti, veliki Slovenec — Anton Martin Slomšek, vendar si dočakal, da Te v svoj jezik prevaja »gospodsko arijsko ljudstvo«...

Koprivnik na Kočevskem

Razveseljav porastek. Na binškošni ponedeljek se je pri nas poročil z gospodično Mi-mi Wuche ugleden mesarski mojster in zave-dni Slovinci iz Črnomlja g. Julij Skubic. — Hčerka — edinka iz stercdavnne in premožne kočevske družine je torej stopila v zakon s Slovincem kljub raznim bombastičnim in slabokrvnim pozivom »Gottscheer Zeitung«, ko venomer piše in piše, naj se »gottscheer Mädel« dosledno poročajo samo z »got-tscheer Burschens«. Mi vemo, da omenjeni list piše tako zgolj iz bojazni pred porastom Slovincem na Kočevskem, katerih število se kljub slabim gospodarskim prilikam veča od leta do leta. Toda kakor izgleda, so vsi takšni pozivi »Kočevarice« samo bob ob steno... Slovinci na Koprivniku se vesele porasta v svojih vrstah in žele mlademu paru vso sre-čo v novem življenju.

Stara cerkev p. Kočevju

Nova cesta. — Na odseku Stara cerkev - Gorenje je pričel banovinski cestni odbor gra-diti novo cesto. Pri teh delih gre prvenstveno za to, da se preloži nevarni ovinek za pokopališčem, kjer se je zgodilo že mnogo nesreč. Pr. celih na cesti so zaposleni Slovinci. Delo pa ne bo trajalo dolgo in bi bilo zaradi tega umestno, da se brezposelni kader kočevskih Slovincem čim prej zaposli še pri nadaljnjih delih ceste, ki vodi proti Staremu bregu, ka-tera so se lani prekinila zaradi pomanjkanja denarja. Kolikšno potrebo imajo naši Slovinci na Kočevskem vsaj do malega zaslužka, po-trjuje dejstvo, da se je pri teh delih na cesti Stara cerkev - Gorenje udinjala med kame-narje uboga ženska, mati štirih otrok, katerih najmlajši je star 4 tedne... Četudi v tako kratkem času po porodu ženska ne bi smela opravljati težaških del, se reva sili in napre-za, ko drčbi težke skale v gramoz. Če bi imela uboga ženska poleg kočev vsaj nekaj malega zemlje, gotovo bi ji ne bilo treba opravljati te trde robote! Zdjaj pa vprašamo našo javnost komu se na Kočevskem bolje godi: ali kočevskim Nemcem, lastnikom ob-širnih zemljišč, na katerih poganja na najlep-ših parcelah trava, pa kričijo agentom iz rla-ha, kakšni mučeniki da so... ali našim, slo-venskim ljudem, ki nimajo svoje zemlje in bi radi orali, sejali in želi, pa morajo za pasjo plačo opravljati težaška dela, če nočejo od gladu poginiti? Politiki in gospodarstveniki, ki odločate o usodi kočevskega sreza, raz-mišljajte!

Pasje bombice... V našem kraju je neki trgovec, kočevski Nemec, ki je pričel v po-slednjem času s čudno vzgojo mladine. Otroci kupujejo pri njem pasje bombice. Dobe jih 13 za 1 din. On sam je pred dnevi razmetal v nekaj urah okoli 300 pasjih bombic med kričiče šolarje, ki so se prerivali pred nje-govo trgovino. Ali je to njegovo početje rek-lamna svrha ali vzgoja k zapravlivosti mla-dine ali celo uvod v vojaško vzgojo, o tem ne bomo razmišljali. Eno je gotovo: brez-vestno je v današnjih težkih časih navajati mladino na kupovanje pasjih bombic, ko za-radi pomanjkanja kruha po Kočevskem bole-ha mladina slov. staršev za jetiko. Upamo, da bo divje in neprestano pokanje s pasjimi bombicami skoraj prenehalo, upraviteljstvu šole pa priporočamo, da prepove mladini ta-ko rekočo pred samim šolskim poslojem izva-jati nadaljno »kanonado« s pasjimi bombica-mi ter pouči mladino o nesmiselnosti takšne-ga početja. Starši in prebivalci Stare cerkve, ki si želimo miru, bodo takšen ukrep samo pozdravili.

Grahovo pri Cerknici

Ob vznožju gorovja »Javornik« se razpro-stira obsežna ravan takozvana »Cerkniško proslujoče jezero«. Regulacija nekaterih velikih strug in požiralnikov je pripomogla, da se vodna masa kmalu po velikem deževju umakne. Vse vasi od Cerknice tja do gorovjega jezera, pa del Loške doline, imajo svoje parcele na jezerski zemlji. Ob suhih letih je košnja te jezerske trave takozvane »krovine« lahko izvršljiva, dočim v mokrih bolj težavna, ko se poln voz naložene »kra-vine« zarije v blatno zemljo jezera. To je-zersko kislno krmo se uporablja za mešanje s sladkimi gorskimi senom ko istega vsakemu kmetovalcu primanjkuje, ostala se pa upora-bi za stello. Julija in avgusta meseca brnijo kosilni stroji, kosci podirajo mehko jezersko travo, da se jo več ko 400 voz dnevno naloži in spjele.

Prav temeljita regulacija strug in požiral-nikov bi na orinomogla takošen odtok vsch

Marmelade in želeji

10 MINUTAH

Opekta

Navaden zavojček za približno 1 kg marmelade, cena Din 4.—

vodnih dotokov z jezerske površine. Ali bi ne bilo na mestu pravičnosti osušitev »Cer-kniškega jezera« in graditev moderne ceste Rakek - Loška dolina? Notranjska je najbolj zapostavljena pokrajina Slovenije; to je ne-izpodbidno dejstvo.

Poizkus, ali bi uspevale v zemlji Cerkni-škega jezera razne rastline, so izvršili leto-šnje pomlad kmetijski fantje člani »Društvo kmetijskih fantov in deklet«. Grahovo. Pod vasio so preorali parcelo »Krtineke«, vsejane rastline že sedaj kažejo uspeh rasti, kon-čna ugotovitev bo pa v jeseni.

Merodajni faktorji kmetijskih oddelkov sreza in banske uprave se naprošajo, da pri-skočijo temu započetemu delu kmetijskih fan-tov na pomoč gmotno in z nasveti.

Ošpice so obiskale vse šolobvezne otroke tukajšnega šolskega okoliša, da je bil bil pouk za teden dni ustavljen. Reden pouk se je pričel 7. t. m.

Gasilska četa Zerovnica, je priredila na Binškošni ponedeljek svojo letno prireditev, katere čisti dobiček bo uporabljen za naba-vo motorne brizgalne. Funkcionarji gasilcev so deležni vsega priznanja, ko se v zimskem času vržejo tudi na kulturno-prosvetno de-lo. V pretečeni zimski dobi so priredili igro »Koroški tihotapci« leto prej pa Redensko-vo »Črno ženo«.

Hrastnik

Ali nebi moglo biti drugače? Pod tem naslovom smo že zadnjič naved-li nekatere nepravilnosti, ki se dogajajo v naši steklarni. Pa tudi ostali dve podjetji, kemična tovarna in rudnik, nista pri tem nič v ozadju.

Vzemimo pa primer to, da pri naših treh podjetjih delavec, čim je star 25 let, ne dobi več nobenega zaposlenja z izgovorom, da je prestar. Opazili smo, da se jih celo od-pušča, na ista mesta pa zaposluje mlajše moči, seveda z nižjimi mezdami. Kam naj gredo od 25 let nadalje stari delavci in njih-ove družine, naj se pogrežno živi v zem-ljo? Ali naj od lakote poginejo? Kje ste in kaj delate odločujoči faktorji, da se ne po-brigate za našo ubogo rajo? Močje čakate na »čorbo«, ki se »kuha« po celem svetu. Takrat pa bodo dobri 25 letni in še starejši delavci. Kaj?!

Naše tržišče in cene

Les. Povprečno se gibljejo cene: Tesan les 160—220 din za kub. meter. Smrekovi hlodi od 130—160 din, borovi hlodi od 140—180. macesnovi hlodi od 250—340. Drva trda od 60—75 din za meter. Smrekov rezan les 300—370 din za kub. meter.

Živina. Na nekaterih sejmih je bilo opaziti večjo živahnost nego običajno. Cene so trdne in se gibljejo povprečno naslednje: debeli voli 4.50—5.75 din za kg. poldebeli voli 3.50—4.50, plemenski 4.50—6, biki 3.50—5, krave debele 4.25—5.25, plemenske krave 3.50—4.75, klobasarice 2.50—3.50, molzne krave 3.75—5, mlada živina 4—6, teleta 5.50 do 7.50 din.

Svinje. Kučija je živahna. Povprečne cene: mladi prašički od 5—6 tednov stari 80—120, 7—9 tednov 120—140, 3—4 mesece 150—200, 8 do 10 mesecev 400—800 din. špeharji od 9—10 din, pršutarji 8—9, plemenske svinje 7.50 do 8.25, 1 leto stari prašički po 700—800 din.

Kože. Cena je precej popustila. Telečje kože po 12 din, goveje surove 10—12, svinjske 8 din za kg.

SEJMI

11. junija: Ljutomer, Kotredež;
12. junija: Turnišče;
13. junija: Cankova, Sv. Jurij ob južni že-leznici, Sv. Trojica v Slov. gor., Vrh-nika, St. Jernej na Dolenjskem, Višnja gora, Brežice, Brunik, Hotemaže (sa-mo blagovni), Kozje, Loče pri Poljča-nah, Sv. Andraž v Slov. gor., St. Janž pri Dravogradu, Trebnje, Zdenska vas, Zalec, Ziri;
14. junija: Kamnik, Črnomelj, Vače;
15. junija: Dob pri Domžalah, Dravograd, Kočevje, Kostivnica, Mozirje, Nedjeli-šče v Medmurju, Oplotnica, Planina pri Selnici, Semič, St. Vid pri Stični, Lem-berg;
16. junija: Lendava;
17. junija: St. Vid pri Grobelnem;
18. junija: Dokležovje.

VESELJE V NARAVI

Za dom in pridne roke

Materinstvo in vzgoja

Otrok in laž. Otrók ni od narave lažnjiv, ampak se nauči lagati od odrastlih ljudi. To se čudno sliši, a je vendarle resnica. Saj rabimo odrasli ljudje v vsakdanjem življenju vse polno takozvanih vljudnostnih laži. Otrók to vse opazi, in ker ne zna ločiti take dovoljene laži od nedovoljene, bo kmalu začel lagati kar na debelo. Nekateri otroci postanejo sčasoma pravi mojstri v laganju. Lažnjiv otrok je stáršem v veliko nadlogo in jih pogosto spravi v jako neprijetne položaje. Mučijo se na vse načine, kako bi otroke odvrnili od te grde navade.

Glavno je, da otrok nikoli ne čuje iz materinih ust laži. Če otrok mater izprašuje stvari, ki mu jih ne zna ali ne more razložiti, mu naj pove, da tega ne ve ali pa, da mu bo razložila pozneje, ko bo to lažje razumel. Nikdar pa ga naj ne odpravi z naravnost otipljivo lažjo. Vsako vljudnostno laž, kateri se ne more izogniti, a ji je otrok priča, pa mu moramo primerljivo razložiti, češ, da so slučajni, ko iz vljudnosti, predvsem pa iz usmiljenja do bližnjega ne moremo povedati resnice in si pomagamo z lažjo. Povdariti pa moramo otroku takoj, da pa ne smemo nikoli lagati zato, da bi sebi pomagali iz zadrege ali se kakorkoli z lažjo okoristili.

Otroci največkrat lažejo, da se tako izognejo kazni. Če prideš temu na sled, ga najprej kaznuj za dejanje, potem pa še posebej za laž. Mati mora biti pri tem do-

sledna in ne sme prezreti niti najmanjše laži. Mnogi otroci lažejo kar tja v en dan, brez vsakega premisleka, navadno iz neke komodnosti. Nekateri zopet lažejo iz zadrege in sami takoj priznajo, da so se zlagali. Tudi takšno laž je treba kaznovati. Navadi otroka, da ti bo sam priznal svoje prestopke, opozori ga, da se z lažjo nakoplje le še večjo kazen.

Najbolje je, če otroka dobro nadzorujemo in mu sploh ne damo prilike za laž. Če si pa kedaj v dvomu, ali otrok laže, se prej dobro prepričaj, da ga ne boš kaznovala po krivem. Trdovratnih lažnjivcev pa nikar preveč ne izprašuj, ampak poizvedi drugod kako je s stvarjo, da lahko potem otroku njegovo laž dokažeš. Nikar pa naj mati ne bo spričo otrokovih laži brezbrizna, ker sicer bo pričel lagati vedno bolj.

Zopet pa ne sme biti mati prevelik neveren Tomaž. Pretirana nezaupljivost proti otroku ima lahko tudi slabe posledice. Otrók pride do zaključka, da mu itak ne verjamejo, pa če govori resnico ali ne in se raje zateče k laži.

(Dalje.)

Delo na vrtu v mesecu juniju

V mesecu juniju ima gospodinja mnogo veselja in dela z vrtom. Do sedaj ji je dajal vrt le nekaj solate, redkvice in špinat. V juniju pa ji nudi že glavno so-

lato, grah, stročni fižol, kolerabice i. Z dozorelo povrtnino ni treba varčevati. Solata bi šla v vrhe, koleraba in redkvice bi postale puhle. Tudi grah in fižol je treba pridno trgati. Po trganju se razvije novo cvetje in iz cvetja novo stročje.

Meseca junija nadaljujemo s setvijo jesenske povrtnine. Sejemo tudi prvo endivijo in radič. Sadimo pa jedilno in krmilno peso, podzemeljsko kolerabo, ohrovt, zelje ter jesenski in zimski rožnati kapus.

O kresu (24. junija) prenehamo z rezanjem špargljev ali belušev. K slabim rastlinam previdno zatakemo kolce in jih privežemo. Ako jih na pomlad nismo pognojili, pokrijemo sedaj zemljo s starim gnojem ali kompostom.

Paradižnike privežemo na kolce ter jim odščipnemo stranske poganjke. Liste jim pa moramo pustiti, ker v listih se tvori sladek in okusen paradižnikov sok.

Skrbeti pa moramo, da ima vrt v juniju dovolj vlage. Najprimernejši čas za zalivanje ob solčnih dnevih je po solnčnem zahodu. Ob suši moramo zalivati tudi sadno in lepotično grmičje ter drevje, ki je bilo v jeseni ali spomladi vsajeno.

Odevetelo ali obrano grmičje ali drevje pa obrežemo takoj po cvetju ali branjju, seveda, le kolikor je potrebno in umestno. Tračje kosimo vsakih 14 ali 20 dni. Nove setve pa ob suši tudi škropimo, posebno, če so v plitvi zemlji (pesek, prod) in izpostavljenе solncu. Ob deževnem vremenu pa jih lahko poskronimo z gnojnico, po polovici razredčeno z vodo. Ob suši namreč z gnojnico ne smemo zalivati.

Vrtnice moramo po prvem cvetju obrezati, nakar večina vrst znova zacveti. Le nekaj cvetov pustimo, da se razvije iz njih plod s semenom. Divje poganjke, ki rastejo iz korenin ali pa iz nepožlahtnjenege dela stebela, moramo pri vrtnicah kakor pri sadnem drevju sproti odstranjevati. Odpadlo sadje je treba pobirati in namočiti za žganje; pokrmiti prašičem ali kakorkoli uničiti.

Velika preglavica na vrtu so v tem času bramorji. Dober način pokončavanja je, da položimo po stezah med gredami ozke deske, ki jih večkrat, posebno zjutraj privzdignemo ter zivali, ki so pod njimi s pripravljenim kolcem ali motiko pobijemo.

Obramba pred molji

Prišel je čas, ko odlagamo zimsko obleko. Kam z njo? Vsaka gospodinja se boji, da ji čez leto skvarijo obleko molji. Kupujejo vsemogoče pripomočke, s katerimi skušajo molje pregnati. Toda vsi ti pripomočki navadno nič ne pomagajo. Molji se ne bojijo niti kafe, niti naftalina in drugih takšnih sredstev. To je gotovo že vsaka gospodinja opazila.

Ločimo dve vrsti moljev: one, ki se drže v blagu in one, ki se drže v kožuhovalni. Prvi so pepelnato-sive barve z belo piko a vsaki strani hrbta. Drugi imajo siva, zlatobleščeča prednja in bela zadnja krila. Zgrešeno pa je mnenje, da prezirajo blago sami. To škodo povzročajo ličinke, ki se izležejo iz jajčec, katera ležejo molji v blago oz. kožuhovalno. Treba je torej moljem preprečiti dohod do blaga. Najboljše sredstvo, s katerim preprečimo, da bi se molji vgnezdili v blago je, da obleko zelo pogosto iztepavamo in zračimo. Iz previdnosti ne opustimo iztepanja tudi v slučaju, če shranjujemo obleko čez leto v pločevinastih skrinjah, dobro zaprtih predalih ali v lončenih pešeh, v katerih je prepil. Molji z veliko energijo silijo v vse prostore, kjer navohajo, da bi jim bilo dobro. Dobro je, če obložimo omaro s sveže tiskanimi časopisi, ker duha no tiskarskem črnilu molji ne marajo, a časopisi ne smrde kakor naftalin.

SKRBI ZA »EDINOST«!

KUHINJA

Grahova juha z rižem. Kuhaj v dveh litrih osoljene vode $\frac{1}{2}$ l mladega graha. Ko nekaj časa vre, deni $\frac{1}{8}$ l riža ter kuhaj še četrtr ure. Nato prideni prežganje iz velike žlice masti in žlice moke, ki ga razredči z zajemalko mrzle vode. Ko vse skupaj prevre, je juha gotova.

Zdrobova juha. Razgrej 5 dkg surovega masla, stresi vanj 5 dkg zdroba in mešaj, da se nekoliko zarumeni. V zarumenjeni zdrob prilivaj počasi $\frac{1}{2}$ l peteršiljevke med vedrim mešanjem, da se ne napravijo kepice. Tudi lahko pridenemo kolce in jih privežemo. Ako jih na pomlad nismo pognojili, pokrijemo sedaj zemljo s starim gnojem ali kompostom.

Peteršiljevka. Pristavi v loncu 2 l vode, korenino peteršilja, eno šalotko, por, košček zelene kolerabe, košček karfirole, zelja ali ohrovt in zrezan krompir (ravnaj se pač po letni dobi in razpoložljivi zelenjavi). Lahko dodaš tudi nekoliko magija. Pokrij in kuhaj vse skupaj eno uro.

Jetru riž za govejo juho. Razgrej žlico masti, zarumeni v njej nekoliko drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. Nato odlij mast in dodaj 1 jajce, dve v vodi namočeni in ožeti žemlji, ščep popra in majoronovih plev, 8 dkg nastrganih jeter ali vranice (za 2 žlici) pol žlice moke in strok s soljo stlačenega česna. Vse to premešaj in stlači skozi krušni strgalnik ali cedilo z večjimi luknjicami v zavrelo juho. Naj vre 2 minuti, nato poberi jetrni riž s penovko ven in ga daj v drug lonec, kjer pa ne vre. Delo nadaljuj, dokler imaš kaj zmesi. Ko je ves jetrni riž gotov, ga zalij z juho in pusti, da še nekoliko prevre.

Polentni vložki. Skuhaj polento, v široki plitvi posodi pa razgrej žlico masti ter oblikuj z žlico polentne žličinke, jih polagaj v vročo mast in pusti, da se nekoliko opečejo. Na mizi jih postavi potresene z bohinjiskim sirom in daj zraven solato.

Grah s smetano. Skuhaj v zavreli slani vodi $\frac{1}{2}$ l mladega graha z vejico janeževega perja. Kuhanege odcedi, stresi na krožnik; ga potresi s krušnimi drobtinami (za pol žlice) in zabeli z razgretim surovim maslom. Nato zavri 3-4 žlice kisle smetane in jo polij po grahu.

Majaronovo meso. Deni v kozo žlico masti in zarumeni na njej drobno zrezano žlico čebule. Nato prideni $\frac{1}{2}$ kg v juhi kuhane govedine in jo duši v tej čebuli $\frac{1}{4}$ ure. Potresi čebulo z majhno žlico moke, in ko se prav malo zarumeni, prilij zajemalko juhe, prideni vejico majarona ter vse skupaj še 10 minut kuhaj. Prideni še žlico kisle smetane in nekaj kapljic limone ali kisa. Nato meso zreži, ga zloži na krožnik, oblij z omako ter obloži z dušenim rižem.

Nadevana telečja prsa. Operi kos telečjih prs, odloči kosti od mesa in meso nasoli. Nato pripravi nadev: Razreži 2 žemlji na majhne kocke, jih stresi v skledo in zabeli z žlico vroče masti, v kateri si zarumenila žlico drobno sesekljane čebule. V skledi zmešaj dve žlici kisle smetane z jajcem in žličico zrezanega zelenega peteršilja, prilij še 2-4 žlice mleka, malo osoli in to zmes polij po žemljah, dobro premešaj in pokrij. Ko se žemlje napoje, je nadev gotov. Zdad prereži prsa pri debelem koncu, potrgaj mrenece, natlači v pripravljeno luknjo nadev in ga razravnaj. Nato luknjo zašij, položi prsa v kozo, jih polij z vročo mastjo in speči. Med pečenjem jim dodaj žlico tople vode in jih pridno oblivaj z lastnim sokom.

Omljet iz koruzne moke. Mešaj v skledi 1 rumenjaka, žlico sladkorja in žlico mleka, pri-mešaj narahlo sneg enega beljaka in žlico koruzne moke. Namaži omljetno ponev z maslom, vlij vanjo pripravljeno testo, ga razravnaj pol prsta na debelo ter postavi v precej vročo pečico, da se zarumeni (10-15 minut). Pečeni omljet namaži z mezgo, zapogni čez pol in postavi s sladkorjem potresnega na mizo.

Medene rezine. Deni v skledo $\frac{1}{2}$ kg moke, 20 dkg sladkorja, $\frac{3}{8}$ l mrzlega mleka, 15 dkg medu, ščep cimeta, drobno zrezano lupino polovice limone, pecivni prašek in žličice jedilne sode. Vse skupaj prav dobro stepi in stresi v veliko pomazano in z moko potreseno pekačo. Testo enakomerno razravnaj in potresi z drobno zrezanimi orehi ali lešniki. Postavi testo v precej vročo pečico in zreži pečeno na poševne kosce.

PASJE ŽIVLJENJE

LOJZE ZUPANC

V naši vasi je mnogo psov. Velikih in malih. Preveč jih je, da bi si zapomnil imena vseh teh številnih ščenec, četudi kriče njih gospodarji nanje od jutra do poznega večera. Tudi psi niso tiho. Mi nimamo barometra pri hiši, vendar vselej natančno vemo, kdaj se bo vreme preokrenilo na slabše. Vsaj en dan pred dežjem zaženo vsi psi v vasi velikanski krič. In potlej bevskajo vse dotlej, dokler se ne ulije izpod neba. Neprestani lajež mi včasih vzame vso dobro voljo. Zapiram okna in sikam: »Prokleti psi!«

Nekega dne pa me je pograbilo, da bi obhodil vso vas in prešel pse. Pravo pasje razpoloženje me je objelo, ko sem ves razdražen hotel dognati katera dva psa v vasi sta na skrajnem koncu številne pasje zalege, to se pravi, kateri od vseh je največji in kateri najmanjši pes. Dolgo sem se trudil, da bi v tej hrupni in

po vsej vasi raztreseni pasji družini odbral zaželjena dva psa. Toda z menoj je že tako, da se na pse prav dosti na razumem . . . .

Toda kmalu sem bil potolažen. Uganil sem, da ima mesar, ki je naš sosed, največjega in najmanjšega psa v vasi. Luksi in Fifi!

Fifi je pritlikava psička; lepa, majhna kepica, ki jo ima mesarjeva žena menda za igračko. Tega mi sicer ni nihče kar naravnost ni povedal, toda dognal sem, da je ženska zadirčna, kadar koli govori s svojim možem, s pomočnikom ali vajencem, ki je še mlad in povsem neuk, pa zategadelj tudi še nima vstopa v mesarijo. Sploh sem uganil, da tisti vajenec ne dela ničesar drugega, kakor da pere smrdljiva čreva in pogosto češe malo Fifi, da jo ne požro bolhe. Da, napravn vsem je mesarjeva žena zadirčna, le svo-

jo malo psičko pokliče vselej s tako mehkim glasom, da bi še tako trdosrdnega človeka zalile solze, če bi ga okliknila z glasom tolikšne miline . . . .

Z Luksijem pa je stvar drugačna. — Volčjak je. Velik in divji. Pravcata zverina. Zmerom, kadar koli sem ga pogledal, me je napadel strah, ker me je, pripeet na debelo verigo, v katero bi lahko ojarml še tako podivjanega bika, gledal podmuljeno in postrani mežikal vame s svojimi medlimi, krvavimi očmi. Čisto slučajno sem zvedel, da je Luksi največji od vseh psov v naši vasi. Pozimi je bilo. Mraz je pritiskal, da so ljudem ledenele vlažne oči, mesar pa se je napotil v daljino vas onstran kočevskih hribov po zaranega vola. Vtepel si je bil v glavo, da mora tistega vola prignati domov, ker so se bližali prazniki, on pa je hotel vsaj za praznike pripraviti veččanom, ki jim je vse leto prodajal trdo, žilavo meso od starih buš, lepega mesa ter jih sploh presenetiti z okusno govedino. Obul si je grede Luksiju, ki ga je bil že preje va-

škornje z visokimi štibali, tlasknit mimo-jenec snel z verige — in odšla sta.

Domov grede se je mesar v občestni krčmi le predolgo nacejal z žganico. Opit je pod noč odhlepal proti domu, na zledeneli luži mu je skliznilo in telebnil je vznak. Zabobnelo mu je v lobanji in obležal je kar tamkaj sredi ceste nezavestno.

Luksi je nekaj časa lajal vanj, končno pa je spoznal, da je vse to početje prezno, ko se gospodar le noče in noče vzdramiti, pa se je zagrizel v njegovo suknjo ter ga zavlekel do najbližje hiše.

Vol, ki se je naveličal postavati in bujliti v besnega psa, ki je cvileč in vohljajoč kakor brez uma poskakoval okoli ležečega mesarja, je hropeče zamukal in se počasi odmajal dalje po zasneženi planjavi.

Na klopi ob topli peči se je mesar kmalu prebudil v zavest. Okoli njega so se motali sami neznanji obrazi. Zapičil je pijani pogled v zaskrbljenega kmeta, ki je z zelenko brinjevca stal pokraj njega

Maščevanje e sladko

Ljubezniva podtikovanja med narodi - „Angleška“ bolezen in „francoska“ poslovitev

Med narodi naj vlada še tako debelo prijateljstvo, kljub temu očitajo inozemcu to in ono tako, da se sčasom zdi prenešena njegova osebna nezanesljivost ali malomarnost na ves njegov narod. Taka karakteristika ostane navadno v jezikovni uporabi skozi cela stoletja in ji je čestokrat težko priti do izvora. Tako govorijo Nemci o »angleški bolezni«, če postane deca rahitična. Angleži so se promptno revanžirali in tako so ošpice v Angliji »german measles«. V Franciji imenujejo gosta, ki jo je odkuril, ne da bi poravnal račun, »Angleža«. Angleži pa zatrjujejo, da se je Mica Kovačeva »po francoski« poslovila. Če kdorkoli nečesa noče slišati in se dela gluhega, mu pravijo n. pr. Hrvatje, da se je »pravio Englezak«. Nemci so ščurka krstili za »Rusa« in Rusi jim tega niso ostali

dolžni, kajti v Rusiji je ščurek »Prus«. To listo sladke revanže bi se dalo raztegniti v nedogled. Treba je samo aranžirati v kakem mednarodnem krogu malo družabno igrice...

Na tipično angleški način se je maščeval slovit umetnik Whistler, ki je bil znan tudi kot velik šaljivec. Njegova gospodinja ga je nekega dne silno vjezila. Whistler je pa vedel, da ima omenjena dama veliko ljubezen do svoje zlate ribice. Gledal je nežni prizor, ko je ribica dobila hrano. Gospodinja je ošvignila g. Whistlerja z zanišljivim pogledom, on pa je v njeni odsotnosti vlovil ribico po vseh sportnih predpisih na trnek, jo pravilno spekel in potem položil v vodo, v kateri je poprej veselo plavala...

Čudna zavora

V Tottenhamu v Angliji se je imel pred kratkim zagovarjati neki avtomobilist radi kršitve cestno-policijskega predpisa o največji hitrosti vožnje. Očividci so lot priče izpovedali pred sodiščem, da je obtoženec vozil okrog 80 kilometrov na uro. Mož pa se je sijajno obregnil. Dokazal je, da je bila v avtomobilu tudi njegova tašča, ki ni trpela nikdar hitrejšje vožnje od 50 kilometrov na uro. Sodnik je verjel avtoritativni tašči in možakar je bil oproščen.

Brezžične dispozicije za olimpijado 1940

Po poročilih iz Tokija, sta imela grof Henry Baillet-Latour, predsednik svetovnega Olimpijskega odbora, in japonski grof Mičimasa Soješima četrti razgovor, posvečen preložitvi Olimpijskega stadiona v bližino svetišča Komuzava. Projektirani stadion bo zgrajen za 100.000 gledalcev. Stroški so proračunani na 6.500.000 jenov. V neposredni bližini stadiona bo tudi plavalni stadion. Le-ta bo zgrajen za 30.000 gledalcev. Mestna občina tokijska bo v lastni režiji zgradila do leta 1940. cesto iz mesta do stadiona. Cesta bo zahtevala 10,5 milijonov jenov. Grof Baillet-Latour se je zahvalil brezžičnim potom grofu Soješini za projektirane spremembe v okviru Olimpijskih iger 1940. Olimpijska cesta bo urejena tako, da bo lahko ob njej stanovalo 2000 sodelujočih sportnikov.

Poletne radosti otrok

Danski krožki že pred 3000 leti

Iz starih hieroglifov so dognali, da so se Egipčanke starega Egipta jako rade sestajale k svojim pomenkom. Prihajale so navadno v velikih toaletah s svojimi služkinjami oziroma postrežnicami. Sedaj je tudi že dognano, o čem so se razgovarjale. Lahko si že mislimo: o oblekah, nakitu itd. Včasih so tudi tarnale nad nepravilnimi zahtevami služinčadi, ki da zahteva preveč in živi naravnost luksurijozno...

V mrtvašnici znorela

Strašna tragedija mlade medicinke

Neka dijakinja varšavske univerze je bila te dni zaposlena v obdukcijki dvorani ter je bila tako zatopljena v svoje delo, da je preslišala zvonec, ki oznanja konec dela. Bilo je že ob osmi uri zvečer in hkrati je tudi ugasnila luč. Dekle je bilo samo v temi in je tipalo ob stenah, da bi prišlo nekje do vrat. Medtem pa je prišla v hladilnico za mrličje, kjer je ležalo kakih šestdeset mrličev. V temi je segala okrog sebe in našla povsod le mrliča. Strašna samota med mrličji je dekle tako razburila, da je pričela na glas kričati. Ker je ni nikdo slišal, je ostala v dotični hladilnici do drugega jutra. V zgodnjih urah je prišel sluga ter našel dijakinjo ob zidu z izbuljenimi očmi. Iz samega strahu je dekle namreč — znorelo.

Pogled na Karlove Vary, znano češkoslovaško zdravilišče in letovišče. Tukaj je imel pretekli mesec »mali führer« sudetskih Nemcev Konrad Henlein »velik« govor, na katerem je oznanil zahteve Nemcev v CSR, kar je vzbudilo precej prahu in za kar še sedaj tečejo pogajanja med praško vlado in zastopniki sudetskih Nemcev.

Največji plavž na Japonskem

Rudarska družba Javata je zgradila ti-sočtonski plavž, ki ima letno kapaciteto 350.000 ton. Za zgradbo tega orjaškega plavža so uporabili 10.000 ton opeke, 15.000 ton jekla in 35.000 kubičnih metrov cementa. Skupni stroški so znašali deset milijonov jenov.

Moderni kitolovec na Daljnem vzhodu

Pravkar so v Nagasakiju spustili v morje največjega kitolovca Daljnega vzhoda »Tonan Maru 3«. Ladja-matica za lov na kite je dolga 168 m, široka 23 metrov ter more sprejeti v svoj rezervni tank 20.000

ton kitovega olja. V letošnji sezoni bo »Tonan Maru 3« prvokrat krenila v arktična vodovja.

Verjetno.

Sodnik: »Kako pa hočete dokazati, da se z motornim kolesom niste vozili prehitro?«

Obtoženec: »Gospod sodnik, v prikolici je sedela moja žena in vozila sva se k tašči...«

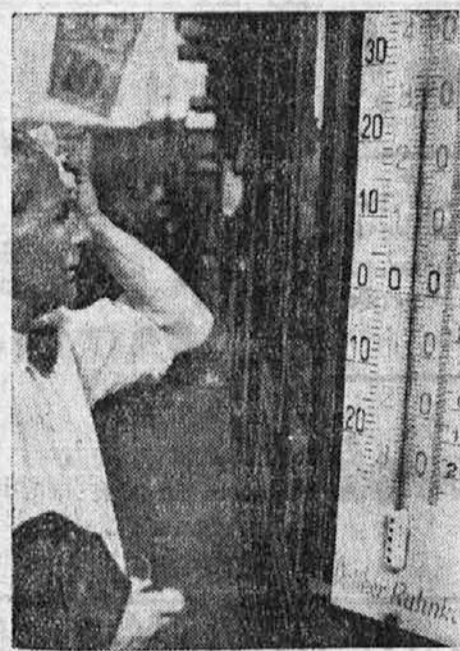
Sočutje.

Dva gledališka igralca sta se pripravala o tem, da znani tenorist X. Y. pri petju ostentativno zapira oči.

»Da«, je dejal nato eden izmed njiju, »stvar je pač taka, pevec je dober človek in ne more gledati trpljenja drugih.«

Ne navadni, toda vendarle zelo dobri prijatelji...

Ta presneta vročina... kako se le dviga toplomer.

in začudeno strmel vanj, in ni dal odgovora, ko ga je kmet vprašal:

»Hvala bogu, da ste se le prebudili. — Smo mislili, da je že po vas...«

Ampak brž je uhitel s vprašanjem:

»Kje je vol?«

»Vol?« se je začudil kmet. »Nobenega vola nismo videli. Pes vas je privlekel prav do praga moje bajte. Boga zahvalite, da imate tako lepega in močnega psa, saj če bi ga ne bilo, zmrznili bi zunaj na snegu.« To je dejal kmet in si je poleg tega še mislil: Hm, saj čudno bi ne bilo, ker natreskal si se ga dobro, bratec... Pa tega ni izustil, le hudomušno je mežikal v mesarja.

Iznemada pa je mesar planil na noge ne se opotekel za vrata, kjer je visela njegova suknja. Segel je v notranji žep pod podlogo ter privlekel na dan dolgo bikovko. Potlej je skočil k psu, ki je od veselja, da se je gospodar prebudil, poskakoval in cvilil okoli njega; zarjovel je kletvico in oplazil nič hudega slutečega psa naravnost po obeh. Ni videl Luksije-

vihi oči, ki so še trenutek preje vdano strmele vanj. Bil je slep za veselje svojega psa, ki je poskakoval po sobi kakor nor, kakor da bi vedel, da gre njemu zahvala in priznanje, ker gospodar le ni zmrznil zunaj, na mrzli planjavi...

Udarec je bil silovit. Bikovka je izsilila psu eno oko. Začivil je in se ritenski prihulil pod peč.

Luksi, kje je vol? Marš? Išči!

Mesar je odprl vrata in pes se je pogljal čez prag.

Kmeta je ta mesarjeva surovost ujezila, da je pričel glasno godrnjati.

»Molči, šleva, sicer primazem še tebi eno čez grbo!« je zakričal mesar. Segel je v žep ter vrgel na mizo novce. »Na, tukaj imaš in kupi babi moko, da bo otrokom močnika skuhala. To zato, ker si me pod streho spravil. Pa molči. Nikomur besedice o tem, kar si videl.«

Ogrnil se je s težko suknjo, si narahlo poveznil na glavo klobuk, ker se je bal dotekniti bolečega mesta na glavi ter utonil v noč.

Luksi je vso noč tulil ko stekel volk po planjavi. Proti jutru je ohripel prilajal na dvorišče mesarjeve domačije in gnal pred seboj podivjanega vola...

Se tisto popoldne sem od žolarjev zvedel za pametno dejanje mesarjevega psa. Hotel sem si natančneje ogledati tega čudežnega in pametnega Luksija, o katerem so pričeli vaščani tisti dan govoriti, da je največji in najlepši pes v naši vasi in da mu daleč naokoli ni enakega, zato sem pohitel na mesarjevo dvorišče.

Toda — kakšno razočaranje! Luksi ni bil niti malo divji kakor druge krati. Niti enkrat ni zarenčal proti meni. Ne, ležal je tamkaj pod kapom mesarjevega hleva na kupu mokre in pregnite slame ter bil na videz ves hromoten. Poleg njega je lažala mala Fifi in mu lizala krvavo, zevajočo odprtino, kjer je še včeraj bilo zdravo oko...

Zoprni prizor me je navdajal z neprijetnimi čustvi, da sem se v hipu zgrozil in se bolj prestrašen, kakor če bi Luksi

besen nategoval verigo ter se zaganjal vame kakor včasih, poln blaznega srda do mesarja odtihotopil z dvorišča...

Minili so meseci. Ker je Luksi le preveč ljubil svojega gospodarja, ga je leta oplazil z bikovko po obeh. Vzel mu je vid. Mene so iz sovraštva, ker nimam pasjega repa, da bi vdano pomahoval z njim in poskakoval okoli njih, ljudje z mesarskim srcem v prsih pričeli biti po obeh, da bi ne videl gorja, ki je okoli mene. Po obeh so me in po srcu! Toda ni se jim posrečilo, da bi mi vzeli vid! Četudi preživljam pravcato pasje življenje, vidim le še, da se nad grozljivimi slikami našega poteptanega življenja včasih lahko še razjezim in poltihu preklinjam:

»Prokleti psi!« ...

Sicite Edinost

ELITNA
KONFEKCIJA

MASTEK MARIBOR

Za dame in gospode
prinaša vedno najnovejše

Preselitev

Zavarovalna zadruga

„Drava“

naznana, da se bo preselila z 12.
junijem 1938 iz Trga Svobode 6
v nove pisarniške prostore

Maribor, Aleksandrova 14, I. nadstrop.

Gospodinje!

Bliza se čas vkuhanja. Imamo na zalogi kozarce kvalitetne
znamke „SIEMENS“
Cene zelo ugodne!

Predno se odločite za nakup, povprašajte pri nas za cene

PINTER & LENARD

Maribor, Aleksandrova cesta 34

Kopalna sezona je tu KONFEKCIJA

Kopalni kostumi
Kopalne čepice
Kopalne pasove
Kopalne plašče
Kopalne torbice
Kopalne čevlje

Greta

Vam nudi vse, kar potrebujete
Maribor, Grajski trg 1

FOTO-kopije

samo 50 para

Prima izdelava. Razvijanje v tankih in z drobnostmi in izenačevalnim razvijanjem - Filmi od din 10.— naprej!

Drogerija KANC

Mali oglasi

beseda 0-55 din,
dopisovanje po 1-50 din; in-
seratni davek do 40 besed 1- din,
nad 40 besed 2- din. Za šifri-
rana pisma se plača 10- din.
Za odgovor je priložiti 3-
din v znamkah

2500 Din rabite,
da zaslužite 1000 Din
mesečno doma.

Dopise:
„Anos“ Maribor
Orožnova 6
Priložite znamko!

Avtomobilisti in motociklisti

pozor!

Standard Oil Company

je otvorila

v Tattenbachovi ul. 14

najmodernejše opremljeno

bencinsko črpalko

ki jo bo vodil gospod

Justin Gustincič

Potrudi se bom, da bomo gg. avtomobiliste in mo-
tocikliste v vsakem oziru zadovoljili ter se priporo-
čamo za čim večji odjem — V zalogi stalno vsa
avtomobilska in motorna vozila!

Ugodna prilika

Ostanki po posameznih oblekah v svili in pral-
nem žoržetu — kombineže, čedne bluze kakor
moške srajce, nogavice, kravate dobite v veliki
izbiri po zelo nizkih cenah

pri **F. Kramaršiču**
Moda, perilo, krojaški pribor - Maribor, Gosposka 13

Vse za Vaš dom!

Pohištvo, posteljnino, linolej, prepro-
ge, odeje, zavese, vse tapetniške iz-
delke, železne postelje, otroške vo-
zičke, vrtno garniture in sončnike
dobavlja solidno in najceneje

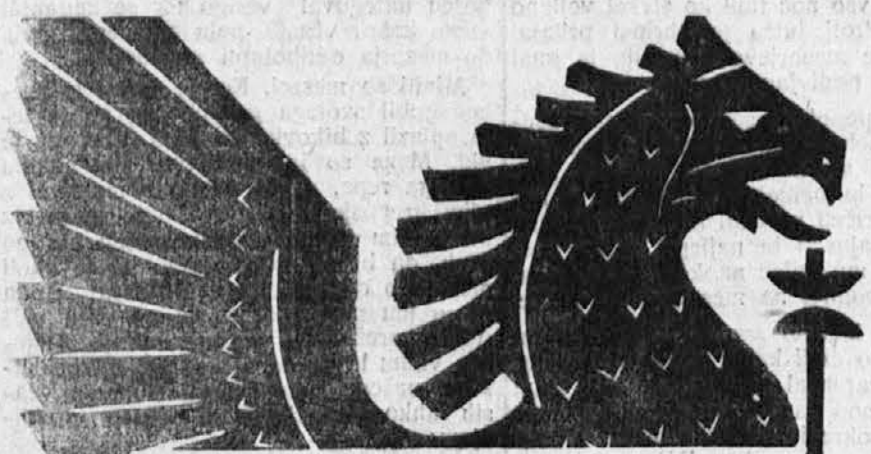
„Obnova“ F. Novak
Jurčičeva ulica 6

Izletniška gostilna!

„Geič“
Oset
Rošpoh,
vabi!

Sončne kopeli
Pristna domača vina
Vedno mrzle in tople jedi
Tujske sobe - Višinski zrak
Krasni izprehodi brez prahu

Oglasi v „EDINOSTI“ posredujejo med mestom in deželo!

MARIBORSKA TISKARNA d. d., MARIBOR

Tiskarna
Litografija
Knjigoveznica
Kamnotisk
Ofsettisk
Bakrotisk
Anilinski tisk
Plakaterski zavod
Tisk časopisov
PIROFANIA patent
KOPALSKA ULICA 6
Telefon 25-67, 25-68, 25-69